

164 H

PRIJS 45 CENT

Bro N 714
18

HET N.V.V. IN DE BRANDING

DOOR
J. H. SCHEPS

B. E. D. A.
BIBLIOTHEEK EN
DOCUM. DIENST
331.081 S 31

Verrijc. 329.18
" 940.42

„Het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen,
het vroeger zoogenaamd „moderne“ N.V.V. is
vernieuwd en veranderd en onder leiding gesteld
van kameraad Woudenberg, den welbekenden
strijder voor de belangen van de Nederlandsche
arbeiders.“ („Bouw Mee“ - Uitgave N.S.B. Afd. III)

Uitgave Uitgeversbureel „Op Korte Golf“ te Den Dolder 1941

331.081

U

Bro N 714
18

HET N.V.V. IN DE BRANDING

DOOR
J. H. SCHEPS

Verrijn. 329.18 en
" 940.42.

„Het Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen,
het vroeger zoogenaamd „moderne“ N.V.V. is
vernieuwd en veranderd en onder leiding gesteld
van kameraad Woudenberg, den welbekenden
strijder voor de belangen van de Nederlandsche
arbeiders.“ („Bouw Mee“ - Uitgave N.S.B. Afd. III)

Uitgave Uitgeversbureel „Op Korte Golf“ te Den Dolder 1941

INHOUD

	Bladzijde
Inleidend woord	3
Hoofdstuk 1 Hoe ziet de N.S.B. het na-oorlogsche N.V.V.? 6	6
Hoofdstuk 2 Onze verantwoordelijkheid	12
Hoofdstuk 3 Wat is er in het N.V.V. veranderd?	18
Hoofdstuk 4 Idee en apparaat	25
Hoofdstuk 5 Alzoo sprak Vakvereinigings-leider Chr. v. d. Bilt	34
Hoofdstuk 6 Het mislukte „generale pardon”	53
Hoofdstuk 7 De groote lijn	60
Hoofdstuk 8 De „leidende en betrouwbaarste figuren” aan den opbouw van het N.V.V.?	67
Hoofdstuk 9 Geen eenheid van tegendeelen, doch het tegendeel van eenheid	76
Slotwoord	87

INLEIDEND WOORD

Wij moeten, als Sociaal-Democraten, de werkelijkheid kunnen zien. Tot onze diepste vezelen verbonden met ons Nederlandsche volk moeten wij den moed bezitten precies te durven bepalen, waar wij staan, waar het N.V.V. nu staat en waar het Nederlandsche volk eischen mag, dat wij zullen staan.

Het N.V.V. is een machtige, sociale schepping van het roode deel van het Nederlandsche volk. Het N.V.V. is een machtig stuk sociale voorziening en heeft zijn kracht steeds gevonden in het Sociaal-Democratische bewustzijn. Niet in den zin, dat ieder N.V.V.-lid hoofd voor hoofd bewust zou geweest zijn, welke de socialistische kracht van het N.V.V. was, niet in den zin, dat ieder lid van de Moderne Vakbeweging bewust Socialistisch denkend en voelend kon worden genoemd, doch wel in den zin, dat de kern, het wezen, de kracht van het Nederlandsche Vakverbond gevonden werd in het Socialistische, nader omljnd Sociaal-Democratische bewustzijn.

Het was bovendien een Nederlandsch Vakverbond, d.w.z. een Verbond van Vakverenigingen op democratischen en gedecentraliseerden grondslag. Dit Nederlandsche karakter van het N.V.V. drukt tevens de verbondenheid uit met het Nederlandsche volk, met den met Duitschland in oorlog zijnden Nederlandschen Staat. Als Nederlanders staan wij allen voor de ijzeren consequentie van de capitulatie. Ook het N.V.V. heeft te werken in het bezette Nederlandsche gebied.

Wij willen ons zuiver aan het Volkerenrecht houden en eischen van het N.V.V. en de N.V.V.-leiding, dat zij volkenrechtelijk zullen handelen zoowel tegenover den Nederlandschen Staat — en diens wettig Hoofd — als tegenover de bezettende Overheid, het orgaan van den Duitschen Staat, hetgeen zeggen wil, den Staat waarmede de Nederlandsche Staat in oorlog is. Geen macht ter wereld heeft recht van een N.V.V.-lid te vergen, dat hij in conflict zou komen met den Nederlandschen Staat, het wettige nog steeds geldende Nederlandsche gezag, het nog steeds wettige hoofd van den Nederlandschen Staat H.M. Koningin Wilhelmina. Het N.V.V.

dient ook de bezettende Overheid te eerbiedigen. Als het Orgaan van den Nederlandschen Staat volkenrechtelijk denkt en handelt en de bezettende Overheid volkenrechtelijk denkt en handelt, kan geen conflict ontstaan. Conflicten die de schuld van het N.V.V. zouden zijn, zouden door verkeerd toegepaste N.V.V.-liefde niet mogen worden goedgepraat. Conflicten door dit Nederlandsche orgaan verwekt, zouden wij, door verkeerd geleide liefde tot het Nederlandsche volk en diens organen even min goedpraten. Conflicten ontstaan door ingrijpen tegen het volkenrecht in, zullen ons onwrikbaar als N.V.V. moeten doen stand houden en schuldig noemen, wie schuldig is.

Het N.V.V. kan elke contrôle die tot doel heeft het N.V.V. op den juisten volkenrechtelijken weg te houden, aanvaarden. Elk inwendig ingrijpen van buitenstaanders echter, dient met volkenrechtelijk verantwoorde wapenen te worden afgeslagen. Niet uit haat jegens de erkende bezettende Macht, doch krachtens eigen Nederlandschen plicht. Of daarbij het N.V.V. aan flarden gaat, is ondergeschikt. De materie is aan den geest onderworpen. Elke Nederlandsche organisatie is ondergeschikt aan de nationale waarde van het Nederlandsche volk.

Sociaal-Democraten kunnen niet transigereen. Sociaal-Democraten hebben aan een volstreekte Norm te gehoorzamen. Een van den wind heen en weder gedreven beweging als de N.S.B. kan zonder beginselen leven en den eenen keer Joden uitnoodigen lid te worden van haar beweging, om deze Joden een anderen keer wederom uit te werpen en te hoonen; een Nederlandsch Vakverbond met beginselen kan een dergelijke houding niet aannemen. Het behoeft dit trouwens niet te doen. Wij willen volkenrechtelijk correct handelen, ook — juist — tegenover den Bezetter. Wij behoeven niet te draaien als de N.S.B. om op deze wijze macht en baantjes te verlangen. Wij willen de Joodsche leden niet eerst binnenhalen — gelijk Ingenieur Anton Mussert deed — om dezen Joodschen leden later weer een schop te geven. Wij willen als Sociaal-Democraten, als boutwers en werkers van het N.V.V., dit N.V.V. laten hetgeen dit N.V.V. tot 10 Mei 1940 volkomen terecht was, namelijk een Nederlandsche beweging, een Nederlandsch Vakverbond, een Vakverbond in een democratischen rechtsstaat. Het N.V.V. was een democratische organisatie in een democratisch land, levende onder de Normen van een democratischen Rechtsstaat. Al hetgeen volkenrechtelijk van dien democratischen Nederlandschen Rechtsstaat nog geldend is, is onze Norm en ons practisch richtsnoer. Met de volkenrechtelijke normen in de hand zullen wij onze houding — ook als N.V.V. — dienen te bepalen. Te bepalen tegenover eigen Staat, volk en land. Tegenover den Bezetter eveneens. Het spreekt vanzelf, dat wij als Nederlandsche Sociaal-Democraten, sinds den tienden Mei 1940 niet en in niets

veranderd zijn. Men verandert in Nederlandschen Sociaal-Democratischen kring niet op bajonetten-bevel en niet onder Woudenberg-dwang. Veranderingen zijn innerlijke wendingen van den vrijen geest. N.V.V.-veranderingen kunnen slechts op wettigen en reglementairen weg tot stand komen. Zij kunnen uitsluitend genomen worden door leden, die wettig lid zijn van het N.V.V. Met vreemden hebben wij niets te maken. Vreemden in den zin van opgedrongen leden en bonden. Wij staan op vasten en onwrikbaren grondslag. Wij kunnen ons oordeel en onze houding op volkenrechtelijke wijze bepalen. Wij kunnen daarbij trouw zijn aan het volk, dat wij als ons volk liefhebben en in het uur van zijn nationalen nood als Nederlandsch Verbond niet verloochenen noch verraden zullen.

HOOFDSTUK I

HOE ZIET DE N.S.B. HET NA-OORLOGSCHE N.V.V.?

Als wij de vraag zouden stellen: hoe ziet de niet nader geïnstrueerde N.S.B.-er het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen? dan zouden wij de registers van een scheld-orgel kunnen open trekken en de tonen der verontwaardiging over de vakbonzen kunnen laten rollen. Wij zouden over den triomph der ondeskundigheid kunnen spreken, wij zouden kunnen tateren over inhalige vervloekte vakbonzen, over parasieten en parasitaire inkomens. Wij zouden de laagste instincten van den onbewusten arbeider kunnen opwekken en eindigen met een toeroepen, dat de hooge sprongen spoedig gedaan zouden zijn en dat een nieuwe nationaal-socialistische orde heel spoedig een einde maken zou aan dit verderfelijke vakbonzen-spel.

Edoch wij spreken niet met de niet nader onderrichte N.S.B.-ers, wij spreken met de N.S.B.-ers, die door het Hoofdkwartier hunner Partij nader zijn ingelicht en vandaag den dag eenige dier fel vervloekte en toch zoo heet begeerde „bonzen-baantjes” bemachtigd hebben. Wij spreken tot de voor-oorlogsche N.S.B.-ers niet. Wij stellen de vraag aan de N.S.B.-ers, die den heelen slag volledig zijn medegedraaid en vandaag als bons onder de bonzen of als bons in hope kunnen worden aangezien.

Ons geschrift is geen documentatie, het houdt zich niet bezig met de N.S.B., die voor den oorlog heilig heette, hetgeen het na den oorlog zoo dapper durft vervloeken. Ons geschrift houdt zich niet bezig met de „oranjemuts” van den Jeugdstorm en niet met de ziekelijke Oranje-liefde van Ir. Anton Mussert van voor den 14den Mei 1940. Ons geschrift vraagt slechts simpelweg: hoe staat de N.S.B. thans tegenover het Nederl. Verbond van Vakvereeningen? Wij vragen dit niet om een academisch dispuut uit te lokken, wij vragen dit om onze N.V.V.-leiders en leden te bepalen bij de werkelijkheid van het gelijkgeschakelde en ontmande N.V.V. Er zijn nog beste en brave N.V.V.-leden, die de werkelijkheid niet durven en dus niet kunnen zien en den Sormani-Van Andel-

v. d. Bilt-droom droomen van een N.V.V., dat „niet veranderd zou zijn” en niet dienstbaar aan de N.S.B. propaganda en -bedoelingen. Er zijn verleiders en misleiden, die het N.V.V. niet — nog niet — kunnen zien als een instrument in de handen van de nationaal-socialistische beweging. Dezen menschen moeten wij den spiegel der werkelijkheid voorhouden en precies zeggen hoe de dingen staan, of om in de beeldspraak te blijven, hoezeer het N.V.V.-gelaat misvormd is. De edele democratische trekken van het N.V.V. zijn misvormd en het N.V.V.-gelaat is thans als dat van een vervallene. Het N.V.V. is een Nationaal-Socialistische instelling geworden en het Hoofdkwartier van de N.S.B. (Afdeling III) heeft dit den Kameraden openlijk medegedeeld. Wij citeeren slechts:

„De weg, die ons onder de huidige omstandigheden openstaat en die ons door den Leider gewezen werd, is medewerking aan den uitbouw van het N.V.V.”. (Bladz. 1).

„De Leider zelf heeft U bij de ontbinding van het voormalige „Arbeidsfront” de opdracht gegeven U aan te sluiten bij het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen, dat sedert de maand Juli van het vorige jaar onder leiding staat van onzen kameraad Woudenberg”. (Bladz. 3).

„Wij kunnen den opbouw van deze arbeidsgemeenschap alleen maar tot stand brengen, indien de arbeid en de arbeiders op doelmatige wijze worden georganiseerd om hun belangen naar beste weten te doen behandelen. Deze organisaties zijn metterdaad hiertoe reeds ingeschakeld door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart: Het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen, het vroeger zoogenaamd „moderne” N.V.V. is vernieuwd en veranderd en onder leiding van kameraad Woudenberg, den welbekenden strijder voor de belangen van de Nederlandsche arbeiders”. (Bladz. 6).

„De bouw van de nieuwe arbeidsgemeenschap eischt vakorganisaties. De Rijkscommissaris heeft daartoe in de eerste plaats de organisaties van het verjongde N.V.V. aangewezen”.

„De Leider heeft ons de opdracht gegeven daarin een taak te aanvaarden. Kan er dan nog één nationaal-socialist zijn, die zich daaraan wil onttrekken?” (Bladz. 6).

„Vóór tien Mei mócht een nationaal-socialistische werknemer niet in het N.V.V. Na de oorlogsdagen is ieder nationaal-socialistische werknemer verplicht aan zijn ideaal en aan zijn Leider tot het N.V.V. toe te treden”.

„Die plicht is ontstaan, kan nu worden opgelegd, door de in-

grijpende veranderingen die in het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen zijn aangebracht". (Bladz. 7).

„Het N.V.V. is gereorganiseerd. Een sterke centralisatie heeft de kracht van het geheel vergroot. Volksvreemde, joodsche invloeden zijn uit de leiding van hoog tot laag weggenomen. Van allen, die thans behooren tot de ruim 25000 belangelooze bestuurders van de bijna 50 vakorganisaties van het N.V.V. wordt verantwoordelijkheid gevraagd aangaande het hun toevertrouwde werk, en een volkomen loyale medewerking aan de vakorganisaties in hun nieuwen, gezuiverden vorm". (Bladz. 8).

„Wij staan voor de prachtige maar zware opgave, onze negen jaren strijd te bekronen met de overwinning van onzen onweerstaanbaren geest. Deze geest, die voortkomt uit ons ideaal, is onze krachtbron". (Bladz. 9).

„Het nieuwe huis, dat voor ons Volk wordt gebouwd, zal verrijzen doordat ook wij onze krachten daaraan hebben gegeven, op alle punten waar dit van ons werd gevraagd. Wanneer straks op dit nieuwe huis de vlag der overwinning zal worden geheschen, zullen wij, Nederlandsche nationaal-socialisten, kunnen terugzien op de vervulde levenstaak van onze generatie, een taak, die wij konden volbrengen door alles heen en tegen alles in".

„Ja! Wij bouwen mee aan de nieuwe arbeidsgemeenschap in het N.V.V.". (Bladz. 10).

Aldus luidt de tekst van Jan van Haren in de brochure: „Bouw mee", welke brochure als een officieele uitgave van de N.S.B. (Afdeling III) wordt aangekondigd.

Misschien zegt een voor-oorlogsche vriend tegenwerpend: dit is N.S.B.-geronk, dit is het bekende overwinnings-gebral. Misschien zegt een ander: nooit hebben de arbeiders van het Arbeidsfront iets voor den geregelden N.V.V.-arbeid gevoeld. Hier heeft geen rein N.S.B.-idealisme, doch diefstal van het N.V.V.-apparaat de heeren op de zoo fel begeerde N.V.V.-„bonzen-kussens" gebracht. Hier is van N.S.B.-idealisme allermint sprake, hier heeft een handvol volksvreemde Nederlanders het werk van een generatie Sociaal-Democraten stuk geslagen, hier heeft men leelijke oorlogswoeker behaald.

Wat gij, vriend, denkt en zegt en tegenwerpt, kunnen wij thans laten rusten. Dat de N.S.B. in dit geschriftje als naar gewoonte aan snorkerijen doet, willen wij zeer gaarne toestemmen. Doch wij

constateeren eenvoudig: zóó denkt de N.S.B., zóó hoopt de N.S.B. en zóó zijn de verwachtingen van de N.S.B. jegens het N.V.V.

In feite heeft het N.S.B.-geschrift een droevig stuk gelijk. Wederrechtelijk zijn de N.S.B.-ers in het door Sociaal-Democraten gebouwde N.V.V.-huis gedrongen, hebben daar de beste plaatsen ingenomen en aan ondeskundigen de zwaarste verantwoordelijkheid toevertrouwd. De „belangelooze” N.S.B.-medewerking bestaat uit goed betaalde betrekkingen en sinds deze ondeskundige N.V.V.-bonzen het werk der deskundige N.V.V.-leiders hebben overgenomen, kraait de N.S.B.-haan koning.

De N.S.B. ziet het N.V.V. als een nationaal-socialistische organisatie en den heer Commissaris als „onzen Woudenberg”, het ziet fascistische perspectieven en aanvaardt het N.V.V. als nationaal-socialistische mogelijkheid. Vandaar de praktische ontbinding der andere bonden, het zoogenaamde fuseeren van N.A.S. en Neutraal Vakverbond. Vandaar de poging om den principiëelen sta in den weg — het C.N.V. — te ontbinden en den anderen beginseloppoent — het R.K.W. — onder den voet te loopen. Het N.V.V. als middel in de hand van de Nationaal-Socialistische orde. Het N.V.V. dienstbaar aan de klasse-politiek van de N.S.B. en het naakte N.S.B.-kapitalisme.

Aan hem, die de meening koestert, dat deze N.S.B. snorrepijperijen met de N.V.V.-werkelijkheid niet overeenstemmen, vragen wij: als deze omschrijving nog niet geheel klopt op de werkelijkheid, kunt gij dan ontkennen, dat de huidige ontwikkeling van het N.V.V. een groot eind in de gewenschte N.S.B.-richting is gegaan? Kunt gij ontkennen, dat de N.S.B.-heeren de lakens uitdeelen? Kunt gij tegenspreken, dat de Joden uit de N.V.V.-posities gestooten zijn? Kunt gij bestrijden, dat de heer Commissaris H. J. Woudenberg de leiding heeft en dat de Sormani's, de Duisterhofs, de Bakkers, de Van de Bilts, de Joustra's na staan te praten — soms op één podium — hetgeen de N.S.B.-er Commissaris H. J. Woudenberg gebiedend voorhoudt? Kunt gij ontkennen, dat de arbeiders van hun elementaire rechten zijn beroofd, dat zij oude en nieuwe leiders mogen — moeten — dulden, die zij duizendmaal liever wegschopten? Kunt gij ontkennen, dat zij artikelen over de Winterhulp-liefdadigheid moeten slikken op een wijze, die bij het zoo gehoonde Juliana-Kupers-Comité nimmer voorgekomen is? Kunt gij ontkennen, dat de sociale rechtsstrijd van het N.V.V. gedaald is tot het laagste philanthropie-peil, een gokkers-peil, een peil, dat ons terugvoert tot de dagen van de door Heyermans zoo becritiseerde Reeders-vrouw met haar liefdadigheids-soep? Wie kan ontkennen, dat de arbeiders een organisatie-vorm hebben moeten aanvaarden, dien zij niet hebben vastgesteld? Wie kan tegenspreken, dat het leiders-beginsel en de persoon H. J. Woudenberg als N.S.B.-principia opgedrongen zijn?

Het nationaal-socialistische beginsel zet zich rusteloos voort en wij doen beter, de dingen te zien, zooals zij zijn. Wij doen veel redelijker, te erkennen dat het N.V.V. verbouwd wordt tot een N.S.B.-woning en dat de laatste leider van het oude N.V.V. verdwijnen zal, zoodra men N.S.B.-kader heeft of denkt te hebben. Desnoods knapt men de kleermakers op met een „bons", die nauwelijks een jas van een broek kan onderscheiden en de diamantbewerkers met iemand, die van diamant-slijperij niets verstaat. Het argument over de onkundigheid van de democratie heeft zijn werking gedaan, precies als de scheldtaal over vermolmde bonzenklik. Nu onkundige N.S.B.-ers de leiding krijgen, spreekt men niet meer over bonzen en worden de dikste salarissen betaald aan de onkundigste menschen. De arbeiders van 't N.V.V. zijn goed om te betalen en verder te zwijgen. Dat vervloekte democratische denken en zelf willen beslissen van de massa heeft afgedaan. Commissaris H. J. Woudenberg weet het en zijn leiders-woorden zullen wet zijn en de leiders die buigen zullen en kunnen, mogen blijven, de rest gaat er dadelijk uit, in afwachting van de slappingen, die weggetrapt zullen worden als zij eerst hun arbeid gedaan en de opvolgers wegwijs zullen hebben gemaakt.

Wij maken ons in dezen tijd geen illusies. Wij willen de dingen zien, zoo zij zijn. Wij gelooven niet in de kracht van het speculatieve en utilistische argument: waar wij — ik — zitten, zitten geen N.S.B.-ers. De vraag is niet waar gij zit, maar wat gij doet. Als gij zitten blijft en doet hetgeen de N.S.B.-ers doen of willen dat gij doet, behoudt dan Uw geestelijke gaafheid en weigert tegen de geestelijke belangen van de arbeiders in te handelen. Het heeft ook geen zin, den heer Commissaris H. J. Woudenberg te bedriegen. Het geheele fascisme is een dergelijke leugenhouding niet waard. Zeg precies, hetgeen gij als wettig gekozen arbeiders-leider denkt en gelooft en toon, dat gij de brochure van de N.S.B. ook gelezen hebt en kent.

Wij kunnen ons onmogelijk losmaken van deze N.S.B.-publicatie. Wij kunnen onmogelijk doen, alsof wij de N.S.B.-verwachtingen niet kennen. Wij kunnen onmogelijk handelen alsof wij de consequenties van het Nationaal-Socialisme niet zouden zien. Wij zien deze dingen zeer wel, wij weten, hetgeen de N.S.B. bedoelt.

Voor den oorlog zag de N.S.B. het N.V.V. als een vervloekte bonzen-instelling, als een bolwerk van de democratische Nederlandsche zelfwerkzaamheid. Na den oorlog spraken de N.V.V.-gelden, de kassen, de bezittingen, de fondsen, tot de N.S.B. een taal der begeerlijkheid. Via het N.V.V. macht voor de N.S.B. Via de Vakbonden naar de macht. Via de sociale organisaties naar een N.S.B.-staat.

Zoo sprak en spreekt Jan van Haren, zoo denkt Commissaris H. J. Woudenberg, zoo gebiedt Ingenieur Anton Mussert. Wie achter Jan van Haren wil gaan staan, verloochene als de N.S.W.G.-ers het Sociaal-Democratisch verleden. Zij zullen — als karakterloozen — voor het N.S.B. (N.V.V.) apparaat geen wezenlijke aanwinst zijn. Sormani-ontrouw, aan het oude N.V.V.-ideaal is nog geen trouw aan de Woudenberg-opvattingen, al heet men dan geconformeerd en al heeft men dan „een volkomen loyale medewerking aan de vakorganisaties in hun nieuwen, gezuiverden vorm” beloofd.

V. d. Bilt-ontrouw aan de oude N.V.V.-idealen is nog geen cement voor het toekomstige Woudenberg-gebouw. Zoo gemakkelijk als deze menschen hun oude opvattingen en practijken verloochend en losgelaten hebben, zoo gemakkelijk zullen deze menschen de N.S.B.-opvattingen en practijken voor bijvoorbeeld de Stalinistische verraden. De grootste schreeuwers van weleer zijn de slappelingen van vandaag. Het N.V.V. had niets aan deze schreeuwend en in den verleden tijd, het gelijkgeschakelde N.V.V. heeft niets aan deze mannen in den huidigen tijd en Commissaris H. J. Woudenberg zal aan deze mannen geen trouw vinden, als zijn groote ondergang komt.

Een eerlijk tegenstander, Commissaris H. J. Woudenberg, is duizendmaal meer waard dan een gelijkgeschakeld stelletje lafaards en slappelingen. Slappelingen, die U vloeken achter Uw rug en die knippend en buigend en huichelend met U op één podium staan. Hoe de N.S.B. over het N.V.V. denkt, weten wij thans. De N.S.B.-brochure was een welkom getuigenis. Niet wij hadden dit noodig, doch het is zoo heél goed voor de nog in het N.V.V. gebleven massa. Die massa, die Uw bedoelingen niet doorziet, die Uw begrippen nog niet kent. Die massa die U reeds lang verlaten zou hebben, als een eensgezind getuigenis hun den te volgen weg zou hebben gewezen.

De N.S.B.-weg is voor de N.S.B.-ers. De N.V.V.-weg van vóór 10 Mei 1940 is de weg, dien ook nu de N.V.V.-ers nog te bewandelen hebben. De huidige N.V.V.-weg voert naar de Nationaal-Socialistische tyrannie, naar den door de N.S.B. verwachten, door ons, Sociaal-Democraten, verachten dwang-Staat.

HOOFDSTUK II

ONZE VERANTWOORDELIJKHEID

Het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen was tot op den tienden Mei 1940 een wezenlijk bestanddeel van de Nederlandsche Sociaal-Democratie. Als zoodanig was er geestelijke wisselwerking en hoewel geheel zelfstandig en gedecentraliseerd, was het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen toch een verbonden deel van de Nederlandsche Sociaal-Democratie. Het verbond worstelde in Sociaal-Democratische teelaarde en werd geleid door mannen, die zich aan de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij wezenlijk verbonden voelden en als leden dier partij ook practisch waren.

Geen machtsdaad kan deze verhouding te niet doen. Geen willekeurige Commissaris kan den uitdrukkelijken wil van de moderne arbeiders krachteloos maken. Een dergelijke Commissaris kan de verwezenlijking van dien uitdrukkelijken wil tegenhouden, hij kan de arbeiders uit hun zelfgebouwd huis stooten en zich in wederrechtelijk toegeëigende huizen installeeren, zich zelf betalende met het geld der arbeiders. Dat alles kan, zooals er in de wereld der gebroken dingen zoo heel veel geschieden kan, waarvan wij menschen den zin dezer onrechts-dingen niet — dadelijk — verstaan. Het blijft echter onrecht, onrecht ook als slappelingen handelen, alsof onrecht tot recht verkeerren kan, wanneer dit onrecht bajonetten-sterkte krijgt.

Het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen is ons wettig Sociaal-Democratische huis. Het is als bezit door den Nederlandschen Rechtsstaat gewaarborgd en bij volkenrechtelijk juist handelen blijft dit Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen een Sociaal-Democratische instelling. De verhouding natuurlijk ideëel en wederkeerig vrij gesteld. Het N.V.V. is ook een Nederlandsche instelling. Als zoodanig is het moreel aan de Nederlanders verantwoording schuldig. Elke Nederlander heeft het tot plicht geschapen recht de houding van dit Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen te volgen, te beoordeelen en zoo noodig te ver-

oordeelen. Wat in het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen van Nederlandsche strekking is, dient aan het keurende, critische oordeel der Nederlanders onderworpen te worden. Of men daartoe al dan niet lid is van het N.V.V., kan buiten beschouwing blijven. In de komende ure der gerechtigheid zal ook dit Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen aan het strenge Nederlandsche gericht onderworpen worden.

Wat in het N.V.V. wezenlijk sociaal-democratisch is, zal — en moet — door Nederlandsche Sociaal-Democraten worden beoordeeld. Zij hebben den moreelen plicht den strijd van het N.V.V. tegen de overweldigers van de N.S.B. te voeren. Zij hebben in deze Vakbeweging een speciale taak. Doch ook als zij geen lid meer zijn, hebben zij een specialen sociaal-democratischen plicht. Het spreekt andermaal van zelf, dat de concrete strijd geleverd dient te worden, door die leden, door die vrouwen en mannen, wier namen in de registers der Vakbonden ingeschreven stonden of staan.

De heden concreet buiten het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen staande leden, hebben natuurlijk straks in het groote uur van het vonnis dezelfde rechten. Er is geen sprake van, dat een achtergebleven kern zichzelf straks décharge zou vermogen te geven. Alle verbannen bestuursleden, alle uitgetreden leden hebben in het groote uur van het vonnis dezelfde rechten. Dezelfde moreele en practische sociale rechten. De leden, die 10 Mei 1940 ingeschreven waren, zullen de Sormani's, de v. d. Bilts, de Bakkers, enz. oordeelen. Zij zullen uitmaken of deze menschen moreel goed of niet goed gehandeld hebben en al of niet als vakvereeningsleiders te handhaven zijn. Den Nederlandschen kant van de houding dezer menschen zal de speciale rechtbank van het vrije Nederland t.z.t. beoordeelen en zoo noodig vonnissen.

Indien derhalve het Nederlandsche oordeel de Sormani's, de v. d. Bilts, enz. zou schuldig oordeelen, zou het onschuldig bevonden worden door het N.V.V. deze menschen niet kunnen baten. Als het N.V.V. het verraad der slapheid niet zou vermogen te onderkennen, zal het Nederlandsche oordeel deze N.V.V.-slapheid mannelijk actief corrigeeren.

Het Commissariaat van den Nationaal-Socialistischen heer H. J. Woudenberg ontslaat niemand der Nederlandsche Sociaal-Democraten van de verantwoordelijkheid. Dit commissariaat ontslaat ook de leden en de voormalige leden van dit Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen niet. Aller verantwoordelijkheid blijft en ieder zal van deze verantwoordelijkheid en in eigen geweten en tegenover het Nederlandsche volk rekenschap hebben af te leggen. Wie zich aan wettig Nederlandsch eigendom van het Christelijke Nationale Vakverbond vergrijpt, wie de goederen van deze Christelijke Vakvereeningen overneemt en wederrechtelijk de

N.V.V.-woning binnendraagt, zal deze daad als sociale flesschen-trekkerij gebrandmerkt zien en zich daarover en tegenover het Nederlandsche volk en tegenover de beroofde Christelijke (Roomsche-Katholieke) en tegenover het eigen N.V.V. hebben te verantwoorden. Men kan zich met geen H. J. Woudenberg-commissariaat dekken.

De verantwoordelijkheid strekt zich uit tot leden en voormalige leden van het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen. De rechten en de plichten houden door het bedanken — welk bedanken de moreel bevrijdende daad kan zijn — niet op.

Het uittreden uit het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen ontheft niet van den plicht met het Ned. Verbond van Vakver. mede te leven en door buiten-organisatie-vormen mede te strijden. Er kan een als slapheid te veroordeelen blijven, er kan een als slapheid te veroordeelen heengaan zijn. Een heengaan zonder strijd, een heengaan als een vluchteling zonder verzet. Ook deze vluchtelingen zijn er. Kloppen deze slappelingen zich op de borst, dan is dit ongenietbaar hoogmoedig en warhoofdig.

Er is een gewetens-bevrijdende uittocht, een heengaan na den fellen strijd, een heengaan der heilige retireering, een heengaan met een achterlaten van puinhoopen. Dat zijn de menschen, die den bevrijdenden strijd hebben volstreden en bij het in de lucht laten vliegen van het apparaat den harden plicht volbrengen. Zij lossen hun verantwoordelijkheid in de uittredingsdaad bevrijdend op en als de slappe passieven op het aan stukken geslagen apparaat wijzen en met de aanbidding van dit zaligende apparaat willen voortgaan, hun antwoorden: „ik heb niet naar het schreien van mijn hart gevraagd”.

Er kunnen menschen in het N.V.V. blijven, worstelende met zichzelf en met de consequenties van het commissariaat. Doch wij ontzeggen den achterblijvers — waaronder zoo heel veel passieve slappelingen en verraders — zeer nadrukkelijk het recht om te poseeren als de mannen, die alleen de waarde van het apparaat kennen en dus de uitgetreden en zouden mogen aanduiden, als menschen, die het apparaat, onderschatten en minachten. Wij ontkennen zoo krachtig mogelijk, dat de uitgetreden en het apparaat door gebrek aan verantwoordelijkheid lieten stuk slaan of hebben stuk geslagen.

Men kan uit het N.V.V. treden met een hoog besef van zijn verantwoordelijkheid. Zijn verantwoordelijkheid jegens eigen geweten, eigen makkers en eigen verdrukt volk.

Men kan zeer lang in het N.V.V. blijven en meenen, daardoor verantwoord te zijn. Wij zijn niet aangewezen om voor iedereen de grens te trekken en wij kunnen niet stiptelijk aangeven, wat

men blijvende nog juist kan doen en wat men niet meer kan doen, of waar de groote weigering beginnen moet.

Wij denken er niet aan, ieder lid in het N.V.V. te hoonen, wij denken er niet aan iedereen vrijgestelde die — nog — bleef voor verrader uit te maken. Wij verstaan, dat gewetenswerking niet altijd tot precies dezelfde houding in alle onderdeelen voert.

Het is mogelijk, met een nauwgezet geweten een fout te maken en in het N.V.V. te blijven, als heengaan de eenige, eerlijke oplossing is. Het is mogelijk, te lang aan het apparaat vast te houden, te lang te zien naar de maatschappelijke kanten en bij dit alles heel lang een eerlijk gewetensvol mensch, vakvereinigingsleider te zijn. Doch daar is een grens. Het geweten stelt deze grenzen, al stelt het geweten de grens niet concreet voor iedere praktische beslissing. De trouwe vrienden in het N.V.V. zullen bij zuivere gewetenswerking bij verscherping der tegenstellingen den weg naar de makers terug vinden. Ook daarom willen wij niet noodeloos afstooten. Ook daarom willen wij niet iedereen weifelenden kameraad het brandmerk „verrader” op het voorhoofd drukken. Nogmaals, er zijn grenzen. Wie met den Commissaris H. J. Woudenberg op één N.V.V.-podium gaat staan, wie „Winterhulp” gaat staan verheerlijken, wie den treurigen moed heeft, de gevangen en afgezette leiders te verloochenen en durft te zeggen, dat „er in het N.V.V. niets of niet veel veranderd is”, wie de vermuilezeling van de N.V.V.-leden, wie hun rechteloosheid ontkennen durft, is geen trouw Vakvereinigingsleider. Zoo’n vrijgestelde is een „verrader”, zoo iemand verloochent en verraadt hetgeen hij altijd verdedigd heeft. Zoo’n vrijgestelde kan — ook voor de nieuwe orde — niet worden aanvaard. Want of de critiek op het Nationaal-Socialisme van de v. d. Bilts was eerlijk gemeend en hun opwekking tot strijd jegens N.S.B. en Nationaal-Socialisme was zuiver bedoeld of hun critiek was onzuiver en oneerlijk. Waren zij toen eerlijk, dan is hun houding — nu de N.S.B. tot tijdelijke macht gekomen is — in dezen tijd verachtelijk en karakterloos. Als de heer H. J. Woudenberg als Nationaal-Socialist zoo gevaarlijk was, dat hij in het N.V.V. niet kon worden geduld en royements-waardig was, kan deze heer H. J. Woudenberg ook thans niet worden aanvaard, laat staan gehoorzaamd. De heer H. J. Woudenberg is niet veranderd. Hij is van uitgeworpene thans Commissaris geworden, geworden tegen den zin van de N.V.V.-leiding en door de macht van dien Staat, waarmede onze Nederlandsche Staat in oorlog is. Is de eerst verworpen heer H. J. Woudenberg thans waardig om met de huidige Vakvereinigingsleiders zonder bezwaar op één N.V.V.-podium te staan, dan heeft men ons vroeger misleid en heeft men zijn verantwoordelijkheid tegenover den mensch H. J. Woudenberg en tegenover ons niet gekend. Thans met den — als Commissaris — tot macht gekomen heer H. J. Woudenberg op één spre-

kers-verhoog te gaan staan, is verachtelijk en getuigt van een — ook nu jegens Commissaris H. J. Woudenberg — verderfelijk en verraderlijk sentiment.

Wie met Commissaris H. J. Woudenberg uiterlijk gehoorzaam en trouw samenwerkt is een lafaard, als hij hem innerlijk vloekt. Wie in stilte saboteert en Commissaris H. J. Woudenberg uiterlijk naar den mond praat, is een cellen-bouwer.

Alleen wie Commissaris H. J. Woudenberg waardeert, wie hem thans om zijn wijze leidersgaven eert, heeft het recht te blijven, mits hij afscheid neemt van zijn sociaal-democratische verleden, afscheid neemt van zijn vroegere anti-nationaal-socialistische propaganda en actie en den kwalijk behandelenden Nationaal-Socialistischen heer H. J. Woudenberg zijn nederige verontschuldigen aanbiedt, beterschap belovende en bewijzende. Zoodra deze vakvereenigingsleider dit amende honorable jegens den heer H. J. Woudenberg uitgesproken zal hebben, zullen wij kunnen vaststellen, dat een dergelijk mensch niet in staat is, vakvereenigingsleider te zijn en dat hij ons dan ten aanzien van den onschuldigen heer H. J. Woudenberg heeft misleid. Misleid ook wat betreft de beteekenis van het Nationaal-Socialisme. Een dergelijk kortzichtig mensch kunnen wij niet als leider in het N.V.V. handhaven. De N.S.N.A.P. moge de typen als Paul Kiès met gejuich binnenhalen, de N.S.B. moge de Van Burinks als agitatie-mannen aanvaarden, wij wijzen dergelijke lichtzinnige figuren af en zeggen tot den almachtigen gelijkgeschakelden — en gelijkschakelenden — heer Commissaris H. J. Woudenberg: dergelijke leiders als een v. d. Bilt, die het Nationaal-Socialisme zoo belasterd en verkeerd beoordeeld hebben, kunnen wij niet als onze leiders en Uw medewerkers zien. Wij zijn te bang, dat de Sormani's straks bij Uw val, bijv. den Stalinistischen Commissaris te zeer zullen verheerlijken en bijvallen en willen U voor het verraad van deze nieuwbakken anti-sociaal-democratische leiders sparen.

Wie thans achter Commissaris H. J. Woudenberg kan gaan staan, heeft zijn verantwoordelijkheid niet gekend, toen hij vierkant tegenover dezen Commissaris stond.

Dergelijke onverantwoordelijk handelende leiders kunnen wij niet volgen en niet erkennen. Wij vonnissen deze menschen òf om hun verleden òf om hun karakterloos heden.

Wie het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen heeft misleid, wie dit Vakverbond in thans verderfelijk geheeten Sociaal-Democratische banen heeft geleid, verdient zijn afzetting. Wij willen als leiders in de eerste plaats karaktervolle figuren hebben. Wij hebben de v. d. Bilt-critiek te ernstig genomen, dan dat wij thans niet met walging vervuld zouden zijn bij het samen optreden van de heeren v. d. Bilt en Woudenberg voor het eene Nederlandsche Verbond van Vakvereenigingen.

Wie leider zijn wil, wie meent de arbeiders te kunnen leiden in de goede maatschappelijke richting, dient zich zijn verantwoordelijkheid bewust te zijn en zich in de dagen van tegenspoed dapper te toonen.

Wie zijn verantwoordelijkheid niet dragen kan, wie den moeilijken tijd niet verwerken kan, wie te zeer aan het apparaat hangt, wie te zeer de tijdelijke macht aanbidt, dient af te treden. Hij is onwaardig langer sociaal leider te zijn. Onder het Commissariaat H. J. Woudenberg willen wij hem niet en na de ure der bevrijding willen wij hem nog veel minder.

Het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen heeft gewetensvolle krachtige mannen noodig. Draaitollen kunnen geen leiders zijn. Eerst de nationaal-socialisten uit het Ned. Verbond van Vakver. werpen en dan met een Nationaal-Socialist op één podium samen redevoeringen houden, dat kan niemand ernstig nemen. Zijn deze slappelingen zich hun verantwoordelijkheid tegenover ons Volk, onzen Nederlandschen Staat, ons N.V.V. en onze leden niet bewust, wij wel. Wij wijzen deze mannen om hun karakterlooze houding en hun dubbelzinnig spel voor honderd ten honderd af.

HOOFDSTUK III

WAT IS ER IN HET N.V.V. VERANDERD?

Als men de vraag stelt: Wat is er nu eigenlijk in het Nederl. Verbond van Vakverenigingen veranderd? blijken vele leden en leiders geneigd, deze aangebrachte veranderingen zoo klein mogelijk voor te stellen en te doen, alsof het N.V.V. practisch onder het Commissariaat H. J. Woudenberg hetzelfde gebleven is. Districtsleider J. B. Nacken uit Almelo had zelfs de vrijpostigheid om daar in de groote openbare — door acht en veertig menschen en twaalf geuniformde NS.B.'ers bijgewoonde — vergadering op te merken:

„Waarom hebben zoovele arbeiders bedankt? **Om de kleine reorganisatie?** Spr. achtte dit geen motief.” (Dagblad van het Oosten — Donderdag 15 Mei 1941 — Nr. 114).”

Een kleine reorganisatie. Aldus districtleider J. B. Nacken blijkens de door ons aangehaalde en door ons vet gezette opmerking. Deze leiders willen hun aanblijven rechvaardigen door de voorstelling van zaken, alsof er maar weinig, een klein onderdeel, veranderd zou zijn. Een C. G. T. Sormani — 2e Voorzitter van den Centralen Bond van Transportarbeiders — durft brutaalweg en met weinig besef van trouw en vriendschap jegens zijn oude makkers en medebestuurders op te merken:

„Toen de rijkscommissaris ingreep, werd het kader van het N.V.V. voor de keus gesteld door te werken of te stoppen. Voor velen beteekende stoppen het afbreken van een levens-taak, dat zij de duizenden arbeiders, die zij jarenlang om zich heen verzameld zagen, in den steek moesten laten. Men meende, dat ook onder de nieuwe leiding moest worden doorge-werkt en men zijn volle medewerking kon geven. Op aller medewerking heeft de leiding van het N.V.V. echter geen prijs gesteld. Er waren motieven, op grond waarvan de leiding niet

met bepaalde personen kon samenwerken. Zij, die bleven, zegden hun volle medewerking toe. Het N.V.V., aldus ver- volgde spr., is geen politieke instelling, maar een centrale van vakbonden, die zich aan de nieuwe verhoudingen heeft aan te passen. Er is inderdaad sinds den 10en Mei veel veranderd. Gebroken is met het kapitalistische stelsel en eerst thans kan krachtig worden opgekomen voor het recht van den arbeider. Het is duidelijk, aldus spr., hoe deze oorlog zal eindigen en onverschillig hoe deze afloop tenslotte ook zal zijn, in de verhoudingen is iets veranderd.

Nederland is thans een bezet land. De vrees van velen, dat het na de bezetting met de vakbonden gedaan zou zijn, is ongegrond geweest. De bezettende macht laat ons niet alleen doorwerken, maar zegde ons zelfs allen steun en alle middelen toe. Spr. zeide het zeer te betreuren, dat personen van het oude kader van het N.V.V. zich bediend hebben van achterbaksche methoden, inplaats van zich er over te verheugen, dat 't werk kon worden voortgezet. Door de wijzigingen in ons land, zullen ook de vakbonden moeten wijzigen. De vakbonden toch hebben den plicht de werkelijkheid voor oogen te houden en zoo noodig van tactiek en optreden te veranderen”.

De tweede Voorzitter van den Centralen Bond van Transport- arbeiders, de heer C. G. T. Sormani, meent derhalve, blijkens de door hem te Almelo uitgesproken rede (Dagblad v. het Oosten - 15 Mei 1941) dat er sinds den tienden Mei 1940 wel veel in de maatschappij veranderd is en hij roemt het gebroken zijn van het kapitalistische stelsel, na vooraf doodkalm te hebben aangegeven, dat de leiding van het N.V.V. — dat is derhalve den onreglementair handelenden opgedrongen heer Commissaris H. J. Woudenberg — op „aller medewerking geen prijs gesteld heeft”. Erg kameraad- schappelijk jegens den afgezetten wettigen Voorziter A. Kievit is dit nu bepaald niet.

Wat hamer, of Henri Polak of de la Bella, of Kupers als oud vuil zijn weggeschopt, wat hindert dit, als C. G. T. Sormani maar aanblijven kan. Dan kunnen Kupers en de la Bella heengaan en zien warm te worden. Het werk kan worden voortgezet en daar zijn de slappe Sormani's en de Duisterhofs mede tevreden. Rechten der leden? Rechten van de arbeiders? Ach, als er sociale maatregelen genomen kunnen worden, als de arbeiders niet op straat geworpen worden, is dit het voornaamste. Rechten van den mensch? Rechten van de N.V.V.-leden, rechten van oudere Bestuursleden, wat maakt dit alles uit? Het nieuwe N.V.V. veroverd boterhammen met worst voor de mijnwerkers. Deze dik belegde boterhammen haalt de Voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Mijnwerkersbond,

de heer Chr. v. d. Bilt, voor de „poorten der helle” weg en dat is voldoende. Daarvoor bestaat het Ned. Verbond van Vakverenigingen. Met de rechten van den mensch, met de plichten van de Nederlanders jegens hun Volk, hun Staat, hun land in nood, hebben zij — dat zijn bepaalde gelijkgeschakelde leiders van de Vakbeweging — niets te maken. Dat behoort in de wereld der sociaal-democratische phraseologie thuis. Dat is goed voor Meivergaderingen. Nu kunt gij, arbeiders, aan den arbeid en gij verdient. Dank zij het Vakverbond, dank zij de aangebleven leiders. En de rest is bijzaak. De heer C. G. T. Sormani gaf ons in zijn Twentsche redevoering een precies staaltje, hoe utilistisch de gelijkgeschakelde leiders denken. Vandaag bejubelen zij Kon. Wilhelmina, morgen Anton Mussert, overmorgen zoo noodig Joseph Stalin. Vandaag bukken zij voor H. J. Woudenberg, morgen dulden zij het bewind van Woudenbergs tegenstander. Als de loonen maar goed blijven. En het werk. En het apparaat behouden. Dan vergeten de Sormanisten den wettigen Voorzitter van den Centralen Bond van Transportarbeiders en werken met den vroeger als vijand gescholden fascist H. J. Woudenberg gezapig samen. Zij trachten dan te bewijzen, dat het Nederl. Verbond van Vakverenigingen bij alle ingrijpende veranderingen toch zichzelf gebleven is. Zij willen den arbeiders dan wijs maken, dat wel de maatschappelijke veranderingen — die zij verbeteringen noemen — plaats gevonden hebben, doch dat het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen gebleven is, wat het altoos was. Zij het onder anderer leiding. Van deze leiding, die de Sormanisten zoo gemakkelijk bleken te verloochenen, namen zij zonder eenig gewetensbezwaar afscheid.

Ons is de afzetting van den Voorzitter van het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen een symbool. Men moest dezen Voorzitter niet. Deze Voorzitter typeerde het Nederlandsche, het Sociaal-Democratische wezen van dit Vakverbond. Dit wezen, deze democratie, dit zuivere Nederlandsche zijn wordt door de Woudenbergs gehaat. Gehaat tot in hun diepste fascistische wezen.

Het gaat niet bloot om de afzetting van een Jood. Het gaat niet simpel om de verwijdering van een sociaal-democraat. Het gaat om de vraag: sociaal-democratisch gesteld of fascistisch gericht? Het gaat om de omzetting van een vrije sociaal-democratisch denkende arbeiders-beweging tot dictatoriale fascistische dwangbeweging. Hier valt niets te lijmen, hier valt niet te jammeren, hier valt geen apparaat te behouden, hier tellen geen sociale verbeteringen, hier spreken geen boterhammen met worst voor mijnwerkers beslissende woorden, hier gaat het om de eeuwigheids-waarde van onze vakactie. Vakverenigings-arbeid is geen arbeid om de materie, om het brood en om de spelen. Het gaat in de gelijkgeschakeling van de moderne arbeiders-beweging om de vraag;

hoe zal Uw sociale wezen zijn? Hoe zult gij den mensch, het persoonlijke wezen zien? Het gaat om de vraag: hoe wilt gij de grondslagen van de maatschappij veranderen? Hoe wilt gij maatschappelijk revolutionneeren: door een collecte-busje of door sociaal-structureel ingrijpende maatschappelijke hervormingen?

De persoonlijkheid wordt bij de fascistten niet erkend. Het uitgangspunt der Mr. M. M. Rost van Tonningens en der H. J. Woudenbergs, kent en erkent geen rijk geschakeerd individueel leven, geen uitbottende menschelijke persoonlijkheid met haar differentiatie. Het fascisme is door het leiders-principe verziekt, het bouwt op de botte, gelijkgeschakelde uniform, het denkt in soldaten-nummers, in gedilde klompen vleesch. Het denkt den mensch niet naar zijn persoons-waarde, naar zijn rijk geschakeerde veelvormigheid. Het denkt den mensch niet als een bewust deel des geestes. Het kent hem niet als een tot eigen rede en persoonlijkheid geworden wezen. Zoo grijpt het fascisme altoos mis. Zoo rijpt het fascisme toch tot den ondergang.

De onschuldige veranderingen, waarover de Sormanisten en de Duisterhofs reppen, zijn in wezen zoo onschuldig niet. Als de Afdeeling Propaganda van het N.V.V. („De zon gaat op” —Maart 1941 — Amsterdam) haar propagandistisch woord tot „den werkenden mensch in het Nederlandsche Volk” richt, heet het meer openlijk en dus minder onschuldig:

„Wat is er in het N.V.V. veranderd?

Er is in de leiding een verandering gekomen, die komen moest, omdat de vroegere bestuursleden zich in woord en daad hadden verzet tegen de komende sociale revolutie, en zich hadden aangesloten bij de wanhopige verdediging van kapitalistisch-plutocratische belangen, die thans reeds op het geheele vasteland van Europa een beslissende nederlaag hebben geleden.

Er is in de grondslagen een verandering gekomen, die komen moest, omdat een voortwerken op de basis van het groepsbelang, afbreuk zou doen aan de kracht van de vakbeweging, die in den nieuwen tijd wordt geëischt. Er is een einde gekomen aan politieke beïnvloeding, omdat meer dan ooit de eenheid der werkers alle krachten opeischt, omdat deze eenheid geen hinderpalen van verschillend persoonlijk inzicht in staatkundige vraagstukken mag ondervinden.

Er is in den vorm van organisatie een verandering gekomen, die komen moest, omdat de taak die vervuld moet worden voor het algemeen belang van de geheele gemeenschap een veel nauweren band eischt, tusschen allen, die in eenige organisatie van het Verbond zijn aangesloten.

Er is in de middelen ter bereiking van het socialisme een

verandering gekomen, die komen moest, omdat de grondslagen der volksgemeenschap zijn veranderd, omdat de macht van het kapitalisme is teruggedrongen, en omdat in het vervolg zal moeten worden samengewerkt met een overheid, die zich op het standpunt stelt dat de arbeid de eerste en belangrijkste factor is in de geheele samenleving."

Deze aanhaling toont ons, waar de zaak thans om draait. Hier kraait de fascistische haan koning. Als men spreekt over het niet meer „aan politiek doen, het niet meer denken aan politieke beïnvloeding”, weten wij wel, hetgeen de N.S.B. zeggen wil. Het beteekent uitsluitend haar fascistische politiek, haar fascistische dwangpolitiek. Het is zoogenaamd geen politiek van de N.S.B., als de N.S.B.-er H. J. Woudenberg het Nederl. Verb. van Vakver. redden zal. Wel toevallig, dat tegenwoordig alleen N.S.B.-ers zulke „reddende” bevestigingen krijgen. Wel toevallig, dat deze omwenteling een corrupte wereld van N.S.B.-baantjes-gasten toont. Wel toevallig, dat de slappingen gehandhaafd worden en de menschen met karakter meer en meer verdwijnen. Of heengaan of heen gezonden worden. Wel toevallig, dat de Winterhulp en de Arbeidsdienst en het N.V.V. en de Jeugdbeweging tegenwoordig alleen door de onpolitieke N.S.B.'ers naar hun cultureele waarde getoetst en behouden kunnen worden. Precies zooals Mr. M. M. Rost van Tonningen de cultureele waarde van de Nederlandsche Sociaal-Democratie redden zou. Zijn resultaat was algeheele vernietiging van het sociaal-democratische organisatie-leven. De zielige Van der Zee bracht het onder patronaat van Mr. M. M. Rost van Tonningen niet verder dan tot een reeds weer verdwenen N.S.W.G. Hoeveel eerlijk samengebracht S.D.A.P.-geld door de N.S.W.G.-handelingen verdwenen en oneerlijk door de N.S.W.G. uitgegeven is, zal de nieuwe referendaris van het Departement van Financiën kunnen berekenen. Van de Sociaal-Democratische organisaties werd niets behouden. Allen werden omgezet tot fascistische filialen.

Misschien zegt iemand: daar is het ook oorlog voor. Wij antwoorden: het Volkenrecht is een beschermend schild voor de inwoners van een bezet land. Het schild dekt ook het geestesleven van de inwoners van het bezette land. Volkenrechtelijk dient het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigen het Nederlandsche Verbond van Vakvereenigen te blijven. De N.S.B.'ers hebben daar, Vlaamsch uitgedrukt, „niets mee van doen”. Een Nederlandsch Verbond van Vakvereenigen, dat correct is jegens den Bezetter, zal evenzeer zijn trouw jegens het Vaderland en zijn eigen Ned. Staat hebben te bewaren. Het moet dit Volkenrechtelijk ook kunnen bewaren. Een en ander sluit elkander niet uit, doch integendeel juist in. Een N.V.V., dat zich correct jegens den

bezetter gedraagt, heeft met nadruk van dien Bezetter een strikte toepassing van het Volkenrecht te vragen. Het heeft den plicht, van dien Bezetter te vragen, dat hij het Nederl. Verbond van Vakver. onveranderd laat en niet overlevert aan binnenlandsche N.S.B.-vijanden.

Gij vergeet, zoo zegt wellicht een N.S.B.-er triomphantelijk, dat dit meer dan een oorlog, dat dit een revolutie is. Ons antwoord luidt: als dit meer dan een oorlog, als dit een revolutie is, moet deze revolutie òf van buiten af in annexatie omgezet (Van Rappard—N.S.N.A.P.), òf de N.S.B. mits niet met behulp van een grooten broer aan de macht geholpen worden. Als de N.S.N.A.P.-consequentie verwerkelijkt wordt, is dit geen revolutie, doch een annexatie. Zodoende verandert er veel. Wie dan nog van geen veranderingen durft spreken, kent den inhoud en de consequenties van zijn eigen woorden niet.

Nederland is niet geannexeerd. Nederland is nog steeds een Staat in oorlog. Nederland is echter bezet gebied. Bezet gebied van een Staat met een wettige Regeering. Van een Staat in oorlog. Wij, Nederlanders willen de consequenties èn van dien oorlog èn van dit bezet zijn, volkenrechtelijk nauwkeurig trekken en de lasten, doch niet meer dan de volkenrechtelijk vastgestelde lasten, dragen.

Het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen blijft dan hetgeen het was en wezenlijk voor den Sociaal-Democraat is, een Nederlandsche, een Sociaal-Democratische instelling. Wederrechtelijk zijn daar de Woudenbergs ingedrongen Wederrechtelijk hebben deze Woudenbergs, dwars tegen het Volkenrecht in, van het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen bezit genomen. Wie dit poogt te rechtvaardigen met het argument: dit is meer dan een oorlog, dit is een revolutie, geeft hiermede toe, dat het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen van zijn basis is getrokken en op vreemden grondslag is gesteld.

Wie in dit Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen blijft, blijft òf als man der nieuwe orde, òf als onbegrepen — spoedig doelloos — strijder. Hij blijft dan met de beste bedoelingen dienstbaar aan een nieuw regiem, een regiem, dat ook hij innerlijk niet wil en vol afschuw verwerpt.

Uit dit alles blijkt welke groote, diep ingrijpende veranderingen het onder contrôle van de N.S.B. staande Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen heeft moeten ondergaan. Deze veranderingen hebben het Vakvereenigings-apparaat aan de naakte N.S.B.-partij-zucht onderworpen. Voor deze N.S.B.-plutocraten gaan wij niet op zij. Wie zich aan de N.S.B.-plutocratie onderwerpt, verloochent zijn sociaal-democratische idealen, loochent het

sociaal-democratische verleden. Wie zich der N.S.B.-dienstbaar
 maakt, ook als zijdelingsche Woudenberg-medewerker, is een
 vijand geworden van de moderne, socialistische-democratische
 Vakbeweging.

HOOFDSTUK IV

IDEE EN APPARAAT

Wij moeten het apparaat behouden, wij moeten zorgen, dat het apparaat der moderne arbeiders-beweging na den oorlog klaar staat om dadelijk te gebruiken. Als de oorlog voorbij zal zijn, zal het apparaat dadelijk in verhoogde werking moeten en kunnen worden gesteld. Als gij het apparaat nu zelf verwoest, hebt gij na den oorlog geen middel meer om den socialen strijd te voeren. De verwoestingen aan het apparaat toegebracht, kunnen wij herstellen, als dit apparaat in groote onderdeelen nog bestaat. Niet als het apparaat geheel weg is, als gij het eigenhandig afgebroken hebt of door eigen bommen springen liet.

Aldus redeneeren de vrienden van het apparaat, juister de vrienden, die meenen, het apparaat alleen op deze wijze hun trouw te kunnen bewijzen. Aldus redeneeren de achterblijvers, de passieven, de mannen die alles van de Woudenbergs slikken. Deze vrienden noemen zich „vrienden en verdedigers van het apparaat”.

Onder deze apparaat-verdedigers bevinden zich zoowel eerlijke vakvereenigingsleden en trouwe partijgangers als lafhartige verraders. Er zijn welberekende blijvers, er zijn ook kortzichtige, eerlijke achterblijvers. Er zijn vrienden in de Vakbeweging, die meenen, dat zij het apparaat redden en dat zij na den oorlog als de dappere helden van het apparaat zullen worden gehuldigd, gehuldigd door een dankbare, afgezette en niet-afgezette N.V.V.-leiding.

Als de passieven, de wegloopers na den oorlog terugkeeren, zullen deze apparaat-redders de teruggekeerden en terugkeerenden begroeten met al den trots der dappere redders en verdedigers.

Deze kortzichtigen hebben geen flauw besef, welk een verachtelijke rol zij — objectief gezien — spelen. Deze kortzichtigen beseffen niet, dat zij door de geschiedenis eens zullen worden geoordeeld en dat een nieuw N.V.V. de actiefste achterblijvers gevonnist zal moeten uitwerpen. Zij verstaan niet, dat zij de idee verrieden, verrieden juist toen zij het apparaat meenden te redden.

Er zijn laffe, oneerlijke, gokkende achterblijvers. Er zijn ook heel eerlijke, toch ook gokkende, achterblijvers. Er zijn passieven in het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen, die de actief uitgetreden en voor passieven hebben uitgemaakt. Er zijn menschen in het N.V.V. gebleven met en zonder gewetensstrijd. Zoo als er ook menschen met en zonder heldenmoed uit het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen getreden zijn. Er zijn vrij-gestelden, die lang, — te lang — blijven, blijven tot de uiterste grens bereikt is. Er zijn er ook met altoos uitzettende grenzen, menschen voor wie het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen een steeds uitdijend sociaal heelal geworden is. Er zijn er die dapper zullen heengaan, als zij voor consequenties geplaatst zullen worden, die zij in geweten niet kunnen aanvaarden. Er zijn er ook, die alles zullen aanvaarden hetgeen de nieuw-oriëntering brengen en eischen zal. Een vonnis over hen die bleven en hen die gingen, zal slechts mogelijk zijn, als men de maatstaf van de reïne socialistische idee aanvaardt en gebruiken durft. Hebben wij zoo'n norm, hebben wij zoo'n normatief gezag? Inderdaad! Niet in Roomsche-Katholieken zin, niet zóó: de Bisschoppen spreken, leeg is het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen, niet in den Christelijk-Nationalen Vakverbond-zin, doch wel in den zin van een zedelijke, sociaal-democratische Norm, een normatief werken van het socialistische geweten.

Wij moeten eerst de verhouding zien van geest en vorm, van idee en apparaat. Wij hebben te kiezen tusschen het speculatieve en het normatieve uitgangspunt. Wij moeten dan eerst de vraag stellen: waar ligt het accent, op de idee of op het apparaat, op den geest of op den vorm? Idee en apparaat zijn geen tegenstellingen. Zoo min als geest en vorm. Een idee zoekt den vorm en vindt verwerkelijking door middel van een apparaat. De zuivere idee-is echter primair. Op de idee valt de klemtoon. Uit de reïne, socialistische idee komt het apparaat tot wording. Aan de idee is het apparaat ondergeschikt. De idee schept het apparaat. Als de idee weg is, is het apparaat een wanstaltig iets, een misvormde. Een van de idee losgemaakt apparaat kan zich zelfs tegen de reïne idee keeren, kan de idee verontreinigen en verbreken.

Het voor alles behouden van het apparaat is dus een gevaarlijke proefneming, kan zelfs een misdadig experiment zijn. De apparaat-redders kunnen dusdoende de moordenaars der idee worden. De apparaat-strijders kunnen bevonden worden tegen eigen idee, eigen sociaal-democratisch ideaal te strijden.

Wie deze dingen zoo ziet, zal niet voor alles het apparaat willen redden, doch de eeuwige, normatieve, socialistische idee. Wordt de idee gered, dan mag het apparaat aan brokken gaan en de machinekamer van het apparaat tot puin worden gebombardeerd. Het tot puin gebombardeerd worden van het apparaat is de grootste ramp

niet. De grootste ramp is het apparaat in stand houden en den Woudenberg-vijand overleveren. Als de reine idee naakt ontkomt, blijft de naakt gevloeden idee toch rein en kuisch. Wie de idee Woudenberg-versierselen omhangt, maakt de reine, kuische idee tot een straat-deerne.

Een verontreinigde idee heeft niets aan een behouden apparaat. Een buiten de idee levend apparaat verkwijnt en sterft weg. De Commissaris H. J. Woudenberg heeft derhalve slechts een leege huls, een dood ding. Het door Commissaris H. J. Woudenberg veroverde apparaat is losgesneden van de sociaal-democratische levens-wortelen.

Het Ned. Verbond van Vakvereenigings-apparaat was — en moest — in wezen dienstbaar zijn aan de Nederlandsche, Sociaal-Democratische idee. Dat apparaat moet dienstbaar zijn, dienstbaar aan eigen Nederlandsche volksgemeenschap, aan eigen democratischen Nederlandschen Rechtsstaat. Wanneer dit apparaat niet langer dienstbaar zijn kan aan eigen Sociaal-Democratische idee, aan eigen Nederlandsche volksgemeenschap, aan eigen Nederlandschen Staat, aan eigen Nederlandsch recht, dan is dit apparaat waardeloos en voor zoo verre werkende, gevaarlijk, daar het dienstbaar is aan anti-volksche machten. Zoodra het apparaat in handen van den vijand vallen kan, dient het verbrijzeld te worden. Wie dit apparaat niet verbrijzelen kan, heeft een leelijk tekort aan kracht van de idee. Wie het apparaats-Babel dat hij gebouwd heeft, niet kan laten springen, heeft uit lager driften dit Babel gebouwd, inplaats van het door de reine socialistische idee te laten bouwen. De diepste grond der huidige N.V.V.-slapheid is gemis aan diepere Sociaal-Democratische gedachten. Wie uit de sociaal-democratische idee leeft, kan tot den Commissaris H. J. Woudenberg dapperlijk zeggen: neem het apparaat, neem ons onze uiterlijke vastigheden af, U, wederrechtelijk handelende Commissaris H. J. Woudenberg, brengt dit geen gewin, wij — niet gij — erven nochtans koninkrijken.

Een zuivere Nederlandsche, volksche, Sociaal-Democratie levende in duistere catacomben, een onder den grond werkend Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen is duizendmaal meer waard, dan gelijkgeschakelde holle apparaten. Nogmaals, het apparaat is niet waardeloos, het is geen tegenstelling tot de idee. Het is aan de idee ondergeschikt, het is alleen waardevol in onze handen. Anders is het voor onze vijanden waardevol, doch dan is het voor ons als apparaat waardeloos, als middel in des vijands handen gevaarlijk. Uiterst gevaarlijk!

Naar den schijn gaat het om het apparaat. Naar het wezen om de

idee. Naar den schijn redden de achterblijvers het apparaat, in wezen verderven zij de idee. De uitgetreden, de passief gescholden activisten, de afbrekers van het N.V.V.-apparaat hebben de idee, dat is de geheel eenige waarde van de Nederlandsche Sociaal-Democratie, in wezen en werking gered.

Een wereldgeschiedenis is ons tot bewijs. De Waldenzen hadden schier alles verspeeld. Hun restte slechts catacomben-veiligheid en spelonken-gemeenschap. Zij durfden de woestijn in te gaan. Zij hebben historisch eens hun apparaat verspeeld. Zij hebben al verspelende een stuk Reformatorisch Christendom, een stuk religieus-socialisme gered.

De Douckhobors hebben een stuk apparaat, een stuk bezit in het toenmalige Rusland achter gelaten, zij hebben een stuk geestelijke weerbaarheid gered. De „Pilgrim Fathers” hebben een apparaat verspeeld, zij hebben nochtans de geestelijke verdraagzaamheid gered en de grondslagen gelegd voor toekomstige bevrijding van Europa door Westersche kracht.

Het Roomsche-Katholieke apparaat kreeg de Luthersche idee er niet onder. Een Johannes Calvijn kreeg de Servet-gedachte niet verbrand, geen Joodsche synagoge wierp de Spinoza-denkwereid uit. Geen Inquisitie greep verder, kon verder grijpen dan het Reformatorische apparaat. De Reformatorische idee ontkwam, ontkwam al rookende op den brandstapel. Geen „verkeerde waereldt” heeft Rome in Noord-Brabant en Limburg er onder gekregen, geen Amsterdamsche schout kreeg „Onze Lieve Heer” verder dan „op zolder”. Roomsche vroomheid voerde toch weer een succesrijken emancipatie-strijd. Terreur grijpt voor wie en van wie uit de idee leeft, slechts het secundaire apparaat, den diennenden vorm, de ondergeschikte waarde van goed en bloed.

De Mr. M. M. Rost van Tonnigen grepen een partij-apparaat, een partijgebouw, de stencil-machines, de schrijfbureaux, de formeele hersenstof van den propagandist Van der Zee. De reine Sociaal-Democratische idee ontkwam, ontkwam door het zuivere stellen van de waarde van de idee door den partij-Voorzitter J. J. Vorrink. Wat greep Mr. M. M. Rost van Tonningen werkelijk? Een armzalig scharminkel, zijn schepping de Nederlandsche Socialistische Werk Gemeenschap, zaliger gedachtenisse!

De Nationaal-Socialistische H. J. Woudenberg, greep ook als Commissaris mis. Hij greep een N.V.V.-scharminkel, hij greep een leege huls. Zoodra de Woudenbergs zullen stooten op de geestelijke kracht van de Sociaal-Democratie, zullen zij de nederlaag lijden. Het Tweptsche voorbeeld is daar om dit voor gansch Nederland te bevestigen en uit het lijden van de wezenlijke leiders K. van Es, K. tabak en G. Visser heeft 't N.V.V. in Twenthe geestelijke sterkte

en dapperheid geput. Ook hier zal het oude woord moeten gelden: heel het raderwerk staat stil, als Uw machtige arm het wil! Als gij het apparaat behoudt, wat hebt gij dan behouden? Een machteloos middel in Uw hand en een machtig middel in de hand des vijands. Wat zou het dan baten, of wij een geheele wereld des apparaats zouden hebben gewonnen en schade lijden aan onze sociaal-democratische zielen?

Gij ziet op de extra boterhammen met worst, die de Chr. v. d. Bilts — het apparaat houdende — voor U veroveren? Gij ziet op de kleine uitkeering, die de Sormani's weten te verkrijgen? Gij let op de kleine nesterijen, die de Truus van Andels weten te regelen? Hoor gij dan dien geslagen jood niet kermen? Ziet gij de joden-ontrechtning niet, merkt gij de martelingen, den joodschen kameraden aangedaan, niet op? Hebt gij, gelijkgeschakelde boterhammen-met-worst-aanbidder, de stem van Rachel niet gehoord, de stem van haar, die niet getroost wil worden over haar weggevoerde kinderen? Haar kinderen, die niet meer zijn? Moeten wij in een wereld die vergaat, een wereld die ondergaat in de booze zelfzucht der bewapening en der bodem- en bloed-vergoddelijking, uitsluitend de kleine vakantie zien? Een volksbestaan staat op het spel, een West-Europeesche cultuur staat verwoest te worden, de hoogere beginselen der gerechtigheid worden geweld aangedaan en wij, wij zouden ons bepalen tot kleine acties der beweging? Wij zouden slechts kunnen zien: loonactie, werktijd-verkorting en afgeschafte rijwiel-plaatjes? Alle geestelijke waarden worden op hun waarheidsgehalte beproefd en wij zouden achter de Chr. v. d. Bilts loopen vanwege de aangeboden extra boterhammen met worst? Gelukkig weten de mijnwerkers deze dingen beter dan de Chr. v. d. Bilts wanen, gelukkig liep ook de Algemeene Ned. Mijnwerkers Bond voor een zeer belangrijk deel leeg. Zij laten de V. d. Bilts met de Woudenbergs op één podium staan en laten daarbij — terecht — de zaal leeg of..... gevuld met N.S.B.-ers.

Als de bevrijding komt, zal de reine sociaal-democratische idee principieel beslissen. Opnieuw zal de idee het apparaat bouwen, opnieuw de grondslagen leggen van het te bewonen huis. Bouwen zonder de hulp van die leiders, die met den Commissaris H. J. Woudenberg zoo eensgezind hebben samengewerkt. Voor deze toekomst zijn wij niet bevreesd. Waarom zouden de vrienden, die principieel geleid de Vakbeweging verlaten hebben of uitgeworpen zijn, niet opnieuw de leiding hebben? Waarom zouden zij als uitgetreden verworpen zijn? Waarom zouden de vroegere uitgeworpen en heengegane bestuurderen niet opnieuw de leiding nemen?

Is het niet opmerkelijk, dat zij, die vroeger zoo heel moeilijk voor

de Vakbeweging te winnen waren, thans zoo heel bezwaarlijk kunnen heengaan? De slappelingen leveren het grootste quantum achterblijvers op. Hetgeen de Commissaris H. J. Woudenberg thans achter zich heeft, is de overgebleven groep sociaal achterlijken de sociaal onvolwaardigen. De strijders, die 't Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen thans nog telt, zijn de vrienden die cellenbouwers willen zijn, die den Commissaris uiterlijk gehoorzamen en innerlijk vervloeken en heimelijk tegenwerken.

Deze strijd kent geen pardon, zelfs geen materialistisch ingesteld Woudenberg-pardon. Deze materialist kent den geest der confesioneelen niet, kent de kracht van den bevrijdenden geest, die het Christelijke Nationale Vakverbond gebouwd heeft, niet. Vandaar de vergissing van zijn „algemeen pardon”, een vergiffenis, die noch het C.N.V. noch het N.V.V. noch het R.K.W. behoeft. Meer dan een apparaat staat op het spel. Wie blijft, is mede verantwoordelijk voor den verderfelijken inhoud van het N.V.V.-orgaan. Wij zijn niet klaar met de opmerking: dat leest geen mensch! Wij hebben den Woudenbergs te doen weten, dat de groote massa der als abonment geboekt staande vrienden, dit blad ongelezen wegwerpt. Wij blijven aansprakelijk voor den naakt kapitalistischen en plutocratischen inhoud van dit orgaan. Wie blijft, is mede verantwoordelijk voor de knechting van de joodsche leden van het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen. Wie blijft, is mede aansprakelijk voor de glorificatie van de Winterhulp-collecte en het verleggen van den strijd der sociale gerechtigheid in de weldadigheid en van de goed gemeente weldadigheid in de triviaalste gokkerij, een speculeeren op het kapitalistische geld-instinct der menschen, inplaats van te bouwen aan een maatschappij, waarin niet het geld, ook niet dat der Winterhulp-gokkerij de voornaamste rol speelt. Wie blijft, draagt mede de verantwoordelijkheid voor den afbraak van de Bestuurdersbonden. Wie blijft, draagt mede de verantwoordelijkheid voor het kerkeren der Twenthsche vakvereenigings-helden. Wie blijft, is mede verantwoordelijk voor de omzetting van het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen tot nationaal-socialistische instelling. Hier valt niet te schipperen, hier valt slechts te kiezen.

De idee is souverain. De idee wijst het speculatieve denken als: de oorlog duurt maar kort, ons land zal spoedig weer vrij zijn enz. zeer nadrukkelijk af. Een bevrijd Nederland zal voor een bevuild Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen geen plaats hebben. Alleen het N.V.V. der catacomben zal in het nieuwe Nederland kracht kunnen uitoefenen. De idee behoeft geen speculatieve redeneering; een redeneering, die de gebleven N.V.V.-leiders hun Commissaris niet eens openlijk voor de voeten durven werpen. Zij blijven in stilte hopen op de nederlaag van het land, dat Commissaris H. J. Woudenberg met zijn bajonetten

beschermen moet. Deze leiders blijven — practisch — samenwerken met een Commissaris, op wiens val zij vurig hopen en wiens einde als Commissaris zij met vreugde zullen verhaasten. Wij zeggen tot de makkers en in de makkers tot den Commissaris H. J. Woudenberg en al zijn openlijke en stille al of niet N.S.B.-trawanten: Uw positie is valsch, Uw positie is in vollen strijd met het Volkeren-recht. Uw daad is een aanslag op het Nederlandsche volk. Wij willen U daarom als Commissaris niet. Wij willen U zelfs niet als lid. Wij willen U niet als plichtsgetrouwe Vaderlanders, als principieele Sociaal-Democraten, als menschen die het Socialisme allereerst zien als verwerkelijking der gerechtigheid. Of het land Uwer hope, Commissaris H. J. Woudenberg, winnen zal weten wij niet, wij speculeeren noch op een winnen noch op een verliezen van den oorlog door welke partij ook, wij weten slechts, dat Uw Commissariaat wederrechtelijk is, dat gij daardoor een wandaad doet jegens Uw Koningin, Uw Volk, Uw Vaderland, Uw joodsche mede-broeders. Volkenrechtelijk willen wij correct jegens den Bezetter zijn en trouw jegens ons Volk, ons Vaderland, onze roode en joodsche broeders. Daarom willen wij Uw Commissariaat niet en zeggen dit niet genieperig achter Uw rug! doch slingeren het fier de wereld in. Wij willen U niet, als het land Uwer hope winnen zal, wij willen U niet, als het land Uwer hope niet winnen zal. De waarheid hangt niet van bajonetten-kracht af. Ook de zedelijke waarheid van het democratisch-Socialisme niet. Wij zijn en willen zijn: zonen van het eeuwenoude (Noord) Nederlandsche vrijheidsvolk, kinderen der oude onverzettelijke watergeuzen, kinderen van de boschgeuzen, kinderen der wederdoopers en der reformatorische opstandelingen. Kinderen van het geslacht, dat het tyrannieke Spanje ten onder gebracht heeft. Die oude geuzenkracht, dat geestelijk gefundeerd Calvinisme leeft nog in ons en met dien onverzettelijken Calvinistischen watergeuzengeest treden wij U tegemoet en slingeren U in het Nationaal-Socialistische aanzicht, dat wij Uw Commissariaat nooit kunnen, nooit zullen aanvaarden. Het zou een verloochening zijn van ons historisch-Calvinistisch volksche wezen. Er zijn machtiger dictators gevallen dan een vakvereenigings-dictatortje, dat op vreemde bajonetten steunt. Er zijn grooter tyrannen in de geschiedenis ondergegaan, dan een Vakvereenigings-máchthebbertje, dat alleen staande kan blijven als een volk door vreemde macht beoorloofd wordt. Gij, Woudenberg, kunt Uw Commissariaat slechts zoo lang volbrengen, tot ook hier het Goddelijke uur des gericht's slaat en gij Uw taak — tot onze nieuwe zuivering, tot openbaring van de Sormani's, de Duissterhofs, de Truus van Andels, de Van de Bilts, de Joustra's, de Bakkers, enz. — zult hebben volbracht.

Wij willen uit de reine idee leven. Wij willen ook nu — juist nu

— Sociaal-Democraten zijn. Wij willen juist nu elk speculatief element uitbannen. Wij willen juist nu — in vollen oorlogstijd — los van elk oorlogs-succes, midden in de dagen van de kracht van Uw Commissariaat, zeggen: wint het land Uwer hope, Commissaris H. J. Woudenberg, dan zullen wij zeer verheugd zijn, U geen apparaat in de handen te hebben gedrukt, waardoor gij den socialen hervormingsarbeid van het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen plutocratisch zoudt kunnen ombuigen in naakt kapitalistischen zin.

Verliest het land Uwer vuriger hope het, dan zullen wij — zonder U — het apparaat opnieuw vormen en in werking stellen, blijde, dat wij het apparaat van een onbevleete Sociaal-Democratie aan het Nederlandsche volk kunnen toonen. Wij willen geen bevuilde Nederlandsche Sociaal-Democratie. Wij willen niet samenwerken met den volkenrechtelijken „vijand” van den Nederlandschen Staat, zoolang die Staat der Nederlanden in oorlog is. Wij willen niet met de Woudenbergs op één podium staan en wij willen niet met de Woudenbergs van één podium af spreken. Wij willen niet met de Nationaal-Socialistische belagers van ons volk en vaderland op geen enkele manier samenwerken. Nu niet en na den oorlog niet. Niet in het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen en niet in de Maatschappij voor Geneeskunde. Niet in Winterhulp en niet in den Arbeidsdienst. Niet als journalisten en niet als vakvereenigings-leiders. Tusschen ons en de Nationaal-Socialisten liggen de bergen lijken van de gevallen Nederlandsche-Joodsche helden, deze onrechte kinderen van ons volk. Zoolang wij één Sociaal-Democratischen ademtucht hebben, willen wij niet werken in hetzelfde Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen. Ook niet als cellenbouwers! Wij geven noch als Wethouders, noch als Raadsleden, noch als Gedeputeerden noch als Statenleden, den nieuwen Burgemeesters, den nieuwen Commissarissen een handdruk en willen ook geen handdruk ontvangen. Wij willen niet met de Woudenbergs in één vakvereening zitten, wij willen slechts duidelijk maken, dat er een kloof gaapt tusschen de getrouwe Nederlanders en de kinderen des verraads. Wij zijn in oorlog, in vollen oorlogstijd. Correct jegens den Bezetter, trouw aan het Vaderland, d.w.z. wij zijn in oorlog en kunnen niet anders doen dan het Nederlandsche Verbond van Vakvereeningen als Nederlandsche instelling bewaren en kunnen derhalve niet samenwerken met die menschen, die de werkelijkheid van den oorlog verdoezelen willen en den vijand — onzen volkenrechtelijken vijand — willen stellen als strijdende voor ons heil. Noch in het verste Westen noch in het verste Oosten. Nederland is in oorlog, heeren, gelijkgeschakelde Vakvereenigingsleiders. In vollen oorlogstijd zijn wij bezet gebied geworden. Deze consequenties zullen wij dragen. Geen andere consequentie dan de volkenrechtelijk verantwoorde conse-

quenties van het bezet zijn. Met trouw aan de wettige Regeering, de wettige Koningin, de wettige N.V.V.-leiding.

Nooit zullen Joodsche-Nederlanders ons kunnen mogen verwijten, dat wij moreel schuldig zouden zijn — mede schuldig zouden zijn — aan het vergoten onschuldige joodsche bloed. Nimmer mogen Protestantsch-Christelijken of Roomsch-Katholieken ons met recht kunnen verwijten, dat wij hun kassen hebben gestolen, hun gebouwen hebben geplunderd of wederrechtelijk bezitten of gebruiken hetgeen Prot.-Christelijke of Roomsch-Katholieke offervaardigheid heeft samengebracht en opgebouwd. Wij Sociaal-Democraten zijn geen dieven, geen flesschen-trekkers, wij willen geen N.V.V.-oorlogswinst. Wij staan solidair naast onze Prot.-Christelijke Nederlanders, naast de Roomsch-Katholieke Nederlanders en willen hun scholen niet en hun radio niet, willen hun vakverenigingsgebouwen niet en hun kassen niet en hun leden niet. Wij willen hand aan hand staan, hand in hand als Nederlanders,, trouw aan het Vaderland, correct jegens den Bezetter, correct in overeenstemming met het Volkeren-recht.

HOOFDSTUK V

ALZOO SPRAK VAKVEREENIGINGSLEIDER CHR. V. D. BILT

De heer Chr. v. d. Bilt — Voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Mijnwerkers Bond — klaagt in een in Augustus 1941 verschenen brochure: „Wat is de waarheid?” — Uitgave Hoofdbestuur van den Alg. Ned. Mijnwerkers Bond — over den smaad, den eerroof en den laster, waaronder hij — de arme Chr. v. d. Bilt — te lijden heeft. Hij merkt o.m. op:

„Het is mij bekend, dat mijn naam door het slijk wordt geseurd, dat mijn goede trouw en oprechtheid tegenover U in een verdacht licht wordt gesteld, dat men tracht U te bewegen, Uw Bond en Uw kameraden, die met de leiding belast zijn, de rug toe te keren.

Immers radio-Moscou heeft het de gehele wereld doorgeba-zuind: „van de Bilt blijft op zijn post om zijn vet betaalde baantje”, en velen dragen dit voort en schenken geloof aan deze laster.

Ook onder onze leden zijn er, die thans mede doen aan eerroof en kwaadsprekerij”

.....„Ik heb nog niemand belasterd, nog niemand „verrader” genoemd, tot op heden mag en kan ik nog zeggen, zoals ik het weleer deed: „Mijn leven, handel en werken is een open boek waarin ieder mag bladeren”. Ik kan en mag nog al mijn makkers in de ogen zien en behoef ze voor niemand neer te slaan, want ik vervul mijn zware, ondankbare en moeitevolle plicht naar beste krachten”

. . . . „Ik heb het risico op mij genomen en ben op mijn post gebleven, heb in moeilijke dagen mijn kameraden bijgestaan, hun moed in gesproken en gedaan wat in mijn vermogen was

om het oorlogsleed zo gering mogelijk voor hen te doen zijn" (Bladz. 1).

.... „Ik acht het mijn taak en plicht U hiervoor met nadruk te waarschuwen; kameraden en U op het hart te drukken, dat één 1918 genoeg is geweest. Wanneer enige sociaal-democraten en voormalige leden menen handlangersdiensten aan het kapitalisme te moeten verlenen, dan moeten zij hun gang gaan en dit voor hun eigen geweten verantwoorden. Maar ik roep U op de strijd tegen het kapitalisme voort te zetten en daarvoor Uw eigen gesmede wapen, Uw vakbond, in stand te houden, ja, deze zo sterk te maken als het maar even mogelijk is. Immers de strijd tegen het verfoeilijk kapitalistische systeem kunt Ge niet voortzetten wanneer Ge mede helpt Uw gereedschap, Uw vakbond, ineen te doen storten, zoals nu de „solidaristen" van U verlangen" (Bladz. 2—3).

.....„Zegt U dit alles iets, kameraden? En het is toch maar een sobere opsomming, want wanneer wij al het gesar, alle beledigingen, alle verdrukking in ruim twintig jaar ondergaan op schrift moesten stellen, dan schreven wij een dik boek vol. Met wat voor recht, eist men gezien dit alles, thans van U en van ons solidariteit met de Kath. vakbond en Kath. bestuurders en Kath. geestelijkheid?

Ruim een jaar lang heeft de Kath. en Protest. Mijnwerkersbond onder het Commissariaat van een Duitsen Nationaal-Socialist gewerkt en nu zou men eensklaps niet onder een Nederlandsen Nationaal-Socialist kunnen werken? Welk verschil is er tussen deze beiden?" (Bladz. 5—6).

.... „Makkers, het zijn eenvoudige en begrijpelijke woorden, welke ik, als een trouw en oprecht kameraad, hier aan U voorleg. Ik weet, dat wanneer dit geschrift in handen komt van degenen die mij haten, omdat ik een standpunt heb bepaald, dat zij niet kunnen of willen begrijpen, het aanleiding voor hen zal zijn om, zoals uit alles mogelijk is, gif en venijn te putten. En het zal niet aan pogingen ontbreken om er valse voorstellingen van te geven.

Maar nogmaals, dit weerhoudt mij niet om U aan te sporen met ons stand te houden en voort te arbeiden aan onze taak. Gij zult begrijpen, dat ik een veel gemakkelijker weg had kunnen kiezen. Immers wanneer ik mijn functie had neergelegd en U had aangespoord om te bedanken, dan had ik het veel gemakkelijker gehad, dan had men mij een flink man gevonden, **althoewel voor het neerleggen van een leidersfunctie niet de geringste moed nodig is.** Moeilijkheden ontlopen ver-

eist geen kennis, vereist geen dapperheid, maar wel vereist standhouden, wilskracht en doorzicht.

Hij die blijft staan en tracht er het beste van te maken wat er van te maken valt, wordt onder algemene bijval en toejuicing „verrader” genoemd, degene die zijn post ontvlucht wordt als een held vereerd en verheugt zich in een goedkope populariteit.

Ik begeer zulk een goedkope populariteit niet, ik prefereer de moeilijke weg te gaan, die wij gezamenlijk ruim twintig jaren lang gedaan zijn en waarmede wij de gemeenschap hebben gediend en de welvaart van de mijnwerkers hebben bevorderd. Ik herinner U slechts aan de vele verbeteringen, welke wij in de lonen, in de huishuren en vele andere zaken in de loop van de jaren voor U tot stand hebben gebracht.

Niemand kan mij verwijten, dat ik met lege handen bij U ben gekomen en zelfs nu in de tijd van militaire bezetting en een verloren oorlog, heb ik voordelen voor U weten te bereiken.

Dit is het uitgangspunt van onze vakbond, het materiële welzijn van de leden te verhogen. Welnu dit heb ik bereikt, en ik mag zeggen, dat ik de tijd die ik als voorzitter van Uw Bond in Uw midden vertoef, niet in ledigheid heb doorgebracht”

(Bladz. 7—8).

Uit deze brochure hebben wij de V. d. Bilsche jammerklachten rijkelijk geciteerd, zoo geciteerd, dat niemand meenen kan, dat wij dien Mijnwerkersleider te kort zouden hebben gedaan.

De heer Chr. v. d. Bilt meent, dat hij, de onschuldige, belasterd en gesmaad wordt. Hij zal zich dit wel eerlijk ingebeeld hebben. Hij blijkt in niets te voelen, hoe verachtelijk zijn houding eerst als N.S.W.G.-voorstander en later als Woudenberg-paladijn, is. Hij gevoelt niets van den principieelen kant der dingen en stoeft nog op de voordeelen, die hij in tijd van militaire bezetting voor de arbeiders bereikt heeft. Juist in die behaalde voordeelen, schuilt Uw verraad, V. d. Bilt! Gij hebt stoffelijke voordeelen voor de arbeiders willen behalen en gij hebt daartoe medegewerkt aan het smeden eener staatkundige keten. Gij hebt om wat sociale voordeeltjes te behalen, Uw sociale, Uw sociaal-democratische beginselen losgelaten. Gij hebt met N.S.B.-ers aangepapt, aangepapt in het uur van den volkschen nood. Gij zijt met den N.S.B.-Commissaris, den heer H. J. Woudenberg, op één podium gaan staan, gij zijt zijn dienstknecht geworden. In vollen oorlogstijd hebt gij Uw diensten aangeboden, hebt gij ook samengewerkt met de vijanden van de Nederlandsche Sociaal-Democratie. Gij paptet samen met N.S.B.-ers, gij verloochendet Uw verleden. Uw boterhammen met worst-voordeelen kunnen ons niet mede krijgen op de paden der gelijkschakeling. Gij, V. d. Bilt, zijt blijven staan, zegt gij. Inder-

daad, gij bleef staan — juister zitten — en gij geeft de vesting zonder slag of stoot prijs. Gij wildet met bezetters-bajonetten, Uw haat jegens de Protestantsch-Christelijke en Rooms-Katholieke (Mijnwerkers) organisaties af reageeren en gij droomdet van eenen, grooten, algemeenen Mijnwerkers Bond onder leiding van den gelijkgeschakelden Chr. v. d. Bilt. Daartoe hebt gij den Commissaris H. J. Woudenberg de hand gedrukt, daartoe hebt gij de mijnwerkers met een ellendig sneetje brood gepaaid. Daar schuilt Uw verraad, Uw on-nationaal gedrag, Uw heulen met machten, die gij te bestrijden hadt. Deze scherpe woorden hebben met eerroof niets te maken. Gij, V. d. Bilt, hebt tegen de N.S.B., tegen de partij van Uw nieuwen chef, gehitst als geen ander. Gij hebt tot den tienden Mei 1940 de arbeiders opgejaagd tegen de N.S.B. en het Nationaal-Socialisme als geen tweede Vakverenigingsleider in Nederland heeft gedaan. Nauwelijks werd der N.S.B. met Bezettershulp een stuk macht toegeworpen, of de hitser Chr. v. d. Bilt keerde zijn frakske en draafde eerst de N.S.W. Gem. in en daarna den N.S.B.-er H. J. Woudenberg achterna. Deze draaiertijen, Mijnwerkers-leider Chr. v. d. Bilt, verstaan de Nederlanders niet. Deze draaiertijen verstaan ook de Nederlandsche Sociaal-Democraten niet. Dat verstaan — wij weten het ondubbelzinnig — ook Uw mijnarbeiders niet. Dat verstaan zelfs de N.S.B.-ers niet, al zullen zij U gebruiken en..... tevens verachten. Gij naamt geen risico, geen enkel risico na de benoeming van den heer Commissaris H. J. Woudenberg. Gij spraakt geen publiek woord tegen het ontrecchten der leden, gij schreeft geen woord tegen de ontrecting der joodsche leden van het Nederlandsche Verbond van Vakverenigingen. Gij wilt U dekken met het argument: de Rooms-Katholieke en de Prot.-Christelijke Vakbeweging hadden toch ook een Commissaris, een toezienden Voogd der Bezetters, alsof de — eventueele-slapheid dezer confessioneele groepen een argument Uwer rechtvaardiging kon zijn. Hadt gij, Voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Mijnwerkers Bond, maar een klein deeltje van den zedelijken moed van de leiders van het C.N.V. en de R.K.W.! Gij strijdt niet tegen het kapitalisme, gij loopt achter de naakte N.S.B.-plutocratie aan. Gij zijt slaaf der N.S.B. grootkapitalisten, gij dient de geldschietters van de Nationaal-Socialisten. Gij Chr. v. d. Bilt, loopt achter de rijkaards van de N.S.B. aan en durft geen goed woordje meer te schrijven voor de arme en onrechte joodsche ontferden. Zijt gij, V. d. Bilt, een Sociaal-Democratisch leider en verwacht gij heil van een Commissaris H. J. Woudenberg, een N.S.B.-er, staande op den grondslag van het zaligende privaat-bezit? Werkt gij met N.S.B.-kapitalisten samen, die den armen joodschen arbeiders het brood uit den mond stooten en zaken flesschen? Gij, Chr. v. d. Bilt, houdt het Nederl. Verbond van Vakvereeni-

gingen, houdt ook Uw Bond in stand voor den vijand, gij levert het apparaat in handen onzer tegenstanders uit. Zoodra onze tegenstanders, Uw tegenstanders van weleer, Chr. v. d. Bilt, het apparaat stevig in handen hebben, zullen zij U als een verachtelijken publicist wegschoppen. Zij kennen den heer Chr. v. d. Bilt als den schrijver der brochure: „De N.S.B. en de Waarheid. Mijnwerkers, weest op Uw hoede, inderdaad!” door Chr. v. d. Bilt, Bondsvoorzitter. Uitgave: Alg. Ned. Mijnw. Bond.

Als wij scherp zijn, V. d. Bilt, zijn wij scherp jegens den schrijver dezer brochure. Neen, een gewoon bestuurslid, dat faalt, zullen wij niet hard vallen, doch een V. d. Bilt, die tegen de N.S.B. hitste in een tijd, toen wij vruchteloos op bezinning aandrongen en de objectieve kanten der dingen poogden te zien en nu met dezelfde eerst zoo fel bestreden N.S.B. wil samenwerken, kunnen wij niet zoetsappig toespreken. De brochure van den heer Chr. v. d. Bilt is of een gruwelijk gehits, of de heer V. d. Bilt moet thans de consequentie willen dragen van zijn strijd tegen de N.S.B. en het Nationaal-Socialisme. Of deze, thans te voeren strijd, den arbeiders bepaalde grootere of kleinere maatschappelijke voordeelen doet ontgaan, is bijzaak. De Voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Mijnerkers Bond behoeft van de Bezettende Deutsche machten geen „boterhammen met worst” af te pingelen, hij behoeft geen strijd te voeren om een klein sociaal voordeeltje. Hij kan dit in oorlogstijd gerust nalaten.

Eenige aanhalingen uit de brochure: „De N.S.B. en de Waarheid” zullen onze scherpe houding jegens den Mijnerkers-leider Chr. v. d. Bilt volkomen rechtvaardigen. Rechtvaardigen in de oogen onzer aandachtige lezers, rechtvaardigen in de oogen van de N.S.B. Rechtvaardigen tot en met den N.S.B.-er Commissaris H. J. Woudenberg. De thans met Commissaris H. J. Woudenberg op één podium sprekende Mijnerkers-leider schreef dan o.m. kort voor den oorlog aldus:

„AANTIJGINGEN. In het blad „Hou Zee” van 14 Juli j.l. komen onder het opschrift „Mijnerkers weest op Uw hoede” de nationaal-socialistische messiassen aandragen met een aantal aantijgingen, die wij onder de loupe willen bezien. Wij vrezzen er niet voor het gehele relaas over te nemen. Welnu, hieronder volgt de waarschuwing, welke aldus is opgesteld:

„Het gaat slecht met de heren vrijgestelde vakbonzen. Jarenlang hebben zij de arbeiders kunnen zoet houden en bedotten.

Zij hadden het goed. Salaris en pensioenen waren veilig gesteld.

Nu wordt dit anders!

De arbeiders ontwaken en begrijpen, dat slechts door algehele eenheid en samenwerking een menswaardig bestaan te bereiken is.

Verkiezingen voor de Twede Kamer zijn in het zicht. De bonzen zuchten wanhopig: „Er moet iets gedaan worden”. Daarom schrijven de rode en roomse klassenstrijders lange brieven naar de Contact-Commissie.

Daarom stellen zij nu eisen, die reeds lang gesteld en verwezenlijkt hadden moeten zijn.

Zij verspreiden massa's pamfletten.

Zij toveren de mijnwerkers prachtig vuurwerk voor. Er moet iets bereikt worden en als dat niet gaat, moet men tenminste tonen, dat men zijn vrijgestelde salaris en pensioen waard is.

De verkiezingen naderen!

Geen arbeider laat zich nog bedotten!

De arbeiders doorzien het valse spel.

Zij wenden zich schouderophalend af”.

Ziehier het epistel, waarmede de mijnwerkers worden verblijd. Tevergeefs zoekt men naar ook maar één woord in het verhaal waaruit blijkt, of kan blijken, hetgeen de eerrovers hier aan het woord, voor de lijdende mijnwerkersbevolking hebben gedaan. Dit kunnen zij ook niet, want zij missen de kennis en de bekwaamheid iets voor de mijnwerkers te doen. Waarin zij bekwaam zijn, blijkt uit bovenstaande. Zij kunnen de eer en goede naam van volksgenoten aantasten en zij hopen daardoor nog eens een baantje te bemachtigen, een baantje waarnaar zij hunkeren, waarvoor om het te bereiken, zij niets te verwerpelijik achten” (Bladz. 3).

. . . . „Wij kunnen dus niet beamen hetgeen de eerrovers van „Hou Zee” beweren, dat het ons als bons slecht gaat. Het tweede punt luidt:

„Jarenlang hebben zij de arbeiders kunnen zoet houden en bedotten”.

In ons vakblad hebben wij reeds eerder aangetoond, dat de schrijvers in „Hou Zee” en de nationaal-socialisten überhaupt van de mijnwerkers tittel noch jota afweten.

Maar zo duidelijk als dit uit bovenstaande blijkt, hebben wij het nog niet aangetroffen. Modern georganiseerde mijnwerkers

zoet houden en bedotten! Hoe „Weltfremd” zijn deze Houzpers in de mijnwerkerswereld!

Het zijn beste brave kerels, maar het moet ons van het hart, dat mijnwerkers het lastigste volkje vormen, hetwelk wij tot nog toe hebben aangetroffen.

Het zou niet kwaad zijn, dat deze maar „ins blaue Hinein” kletsende nationaal-socialisten eens een congres van onze Bond medemaakten alwaar bijv. debatten worden gevoerd over een loonactie.

Dan zouden zij spoedig leren, dat het voor mijnheer Mussert wel mogelijk is zijn volgelingen te bedotten, want die stakkers mogen toch niets zeggen, maar dat het onmogelijk is modern georganiseerde mijnwerkers zoet te houden en bij de neus te nemen.

Wij zijn er dan ook zeker van, dat onze leden en lezers een vermakelijk ogenblikje hebben, wanneer zij deze wijsheid over hen in „Hou Zee” ten beste gegeven, onder het oog krijgen.

HET BEFAAMDE BONZENSALARIS. Het derde punt, in het manifest gepubliceerd in het nationaal-socialistische blad „Hou Zee” luidt:

„Zij hadden het goed. Salaris en pensioenen waren veilig gesteld. Nu wordt dit anders”.

Begrijpelijk, dat dit punt wel een van de meest attractievolle is. „De bonzensalarissen” is een gewild thema voor de redding-brengende filiaalhouders van nazi-Duitsland.

Wij zullen nu eens nagaan, hoe het met ons als dik en vet betaalde bons gesteld is.

Toen wij in dienst van de Bond traden, werkten wij voor een salaris, hetwelk ruim duizend gulden per jaar lager was, dan het inkomen van verschillende houwens, leden van onze organisatie. Wij moesten leven van een karig inkomen, veel lager dan dat van genoemde leden en precies als thans nog het geval is, Zondags en in de week werken. Het was een uitzondering, wanneer wij een Zondag of een avond vrij waren en in ons gezin konden vertoeven. Honderden mijnwerkers weten, dat dit de waarheid is”. (Bladz. 5—6).

.....„Wij hebben geen geheimen, hetgeen wij doen en laten moet ieder uur van de dag verantwoord worden. Het contributiegeld, hetwelk wij moeten beheren wordt tot de laatste halve cent verantwoord en wij mogen er trots op zijn, dat het geld beter wordt beheerd, dan in menig kapitalistische

onderneming en zeker 1000 pCt. beter dan het geval is in de nationaal-socialistische beweging. Met argusogen volgen de leden hetgeen de bons doet en laat en men kan er verzekerd van zijn, dat over de minste of geringste fout, welke hij begaat, er een misbaar wordt gemaakt alsof hij de grootste misdaad heeft gepleegd"..... (Bladz. 6—7).

.....Ziehier filiaal-houders van nazi-Duitschland de naakte waarheid. Nu weet ieder hoe het met ons goede bonzenleven gesteld is. En dit alles had iedereen reeds kunnen weten, wanneer men zich de moeite had willen getroosten kennis te nemen van alles, wat wij in de loop der jaren hebben gepubliceerd.

Van de eerrovers, schrijvers in „Hou Zee” hebben wij de overtuiging, dat zij dit alles weten, maar er belang bij hebben het anders voor te stellen.

Zij weten, dat indien wij in een kapitalistische instelling zouden werken, met hetzelfde élan en dezelfde toewijding als wij het thans doen voor de organisatie der mijnwerkers, en op een zelfde verantwoordelijke post als waarop wij thans gesteld zijn, ons inkomen vijf à zesduizend gulden per jaar zou bedragen.

Voor dit volkje schrijven wij voorgaande ook niet. Wanneer wij ons in voorgaande laten gaan, dan is het om onze vak- en klassegenoten, waarvan een groot deel helaas nog te dom is om zelf te denken, een beetje voorlichting te geven in deze dagen, waarin zij het uitbuitingsobject zijn van allerlei politieke avonturiers.

En, hoe staat het nu met de veiliggestelde salarissen en pensioenen van de N.S.B.-bonzen?

In een onzer artikelen, gepubliceerd in „De Werker”, hebben wij geschreven, dat ons uit betrekkelijk betrouwbare bron is medegedeeld, dat de heer Mussert plus-minus f 20.000 per jaar verdient.

Wij hebben eraan toegevoegd, dat wij niet hebben kunnen vaststellen of dit overeenkomstig de waarheid is.

Echter wij eisen thans van den schrijver in „Hou Zee”, nu wij onze toestand hebben blootgelegd, dat hij een betrouwbaar en behoorlijk gedocumenteerd overzicht geeft van hetgeen de heer Mussert, Geelkerken en hoe zij meer mogen heten, aan salaris genieten en aan pensioen zullen krijgen en van wat zij daarvoor hebben gedaan.

Wat de gemeenschap voor de hoge salarissen welke zij toucheren, terug heeft gekregen.

Het stuit ons wel is waar tegen de borst op dusdanige wijze te werk te moeten gaan, maar wij zetten ons hierover heen,

omdat het noodzakelijk is, de arbeiders-stakkerds, die zo gaarne mede in het koor zullen brullen tegen de vetbetaalde bonzen, de ogen te openen.

Het overgrote deel van deze stumperds heeft het weliswaar nog nimmer zover kunnen brengen, dat zij lid van de Nederl. Mijnwerkersbond hebben durven worden, maar zij hebben wel courage genoeg om op den bons af te geven, van wiens werk zij steeds hebben geprofiteerd en die zij uit waardering vóór hetgeen hij óók voor hen deed, een ezelstrap na geven. Een deel van hen gelooft, hetgeen de „Hou Zee”-mensen hun op de mouw spelden, welnu alleen de waarheid zal het mis-schien mogelijk maken, hun eindelijk mens te doen worden. Alleen in het belang van deze vakgenoten stappen wij over onze gemoedsbezwaren heen, om de methode van de N.S.B.-ers op hunzelf toe te passen.

Wij verwachten, neen wij eisen van de „Hou Zee” N.S.B.-ers open kaart omtrent de bonzensalarissen van hun zalig-makers” (Bladz. 7—8).

„Wanneer thans de N.S.B.-lieden in „Hou Zee” vertellen, dat de arbeiders ontwaken, en in algehele eenheid hun kracht zullen gaan zoeken, dan behoren zij ook de arbeiders naar waarheid voor te houden, dat dit het resultaat is van onze jarenlange met toewijding en volhardingsvermogen gevoerde propaganda voor eenheid onder de mijnwerkers. Wij konden dit doen, omdat onze organisatie geen onderscheid maakt naar Godsdienstige gezindheid. Onverschillig welke Godsdienst een mijnwerker belijdt, hij kan deel uitmaken onzer organisatie, wanneer hij bereid is, om, zoals een eerlijk mens betaamt, onze reglementen en statuten na te leven. Echter de „Hou Zee”-mensen vertellen den mijnwerkers de waarheid niet. Integendeel, zij bedriegen hen willens en wetens, zij zaaien met opzet verdere verdeeldheid, niet om de mijnwerkers daarmede een menswaardig bestaan te bezorgen, maar om voor zich zelf een luxe bestaan te veroveren.

De N.S.B.-bonzen leven in de hoop, over de ruggen van de domme arbeiders te klimmen, naar de vetste postjes en baantjes, welke er in het land te vinden zijn. Dit doel bereiken zij nimmer, wanneer zij naar waarheid, den mijnwerkers zeggen hetgeen de Ned. Mijnwerkersbond voor de mijnwerkers en de socialistische arbeidersbeweging in het algemeen voor de arbeidersklasse heeft tot stand gebracht.

Schandaal, laster, bedrog, eerroof, dit zijn in hun ogen ge-eigender middelen om het doel: „een vet baantje”, te bereiken.

Eenheid onder de arbeiders te brengen is dan ook allerminst het doel van de N.S.B. en de schrijvers in „Hou Zee”.

Want iedere machtsvorming der arbeidersklasse schuwen zij als de pest en waar het hun mogelijk is, hebben zij de reeds gevormde macht der arbeiders vernietigd.

Weerloos zijn de arbeiders in Duitsland aan de kapitalisten overgeleverd. En wanneer de arbeiders in Duitsland zich willen verzetten tegen de ongchoorde knevelarij en uitbuiting, dan worden zij op de „Flucht erschossen” of in een concentratiekamp opgesloten. Dit zijn onmiskenbare feiten, iedere mijnwerker weet, althans kan weten, dat dit niets anders is dan de onvervalste waarheid.

De N.S.B.-bonzen in Duitsland hebben aldaar de baantjes bemachtigd, waar de bonzen hier nog naar hunkeren, de arbeiders hebben zij gedegradeerd tot slaven, omgeven door duizenden spionnen, die tot taak hebben, iederen arbeider, die tegen onrecht wil opkomen aan zijn heulen over te leveren. Zo ziet de „eenheid” eruit waarmede de „Hou Zee”-schrijvers de mijnwerkers in ons land ook gelukkig willen maken” (Bladz. 9—10).

.... „Zij hebben niets, letterlijk niets voor de mijnwerkers gedaan of tot stand gebracht.

Waar waren de N.S.B.-messiassen in 1934 toen er een loonsverlaging van 10 pCt. voor de mijnwerkers dreigde?

Waar waren de N.S.B.-bonzen in 1935, toen een nog veel grotere inkomstenvermindering voor de mijnwerkers dreigde?

Waar waren dezelfde bonzen, toen wij streeden met al de kracht die in ons was, voor een behoorlijk pensioen der mijnwerkers?

Waar waren de bonzen van de N.S.B., toen wij strijd voerden voor verlaging der „Personele Belastingen”, voor huishuurverlaging?

Nergens waren zij in het strijdgewoel te vinden, zij stonden op een heel grote afstand van het strijdtoneel veilig opgesteld, en poogden alleen venijn en gif te spuwen naar de strijdenden voor het behoud van arbeidsvoorwaarden en vrijheid der mijnwerkers.

Niets, letterlijk niets, brachten zij in deze perioden van ongekende spanning en dreiging voor de mijnwerkers tot stand. Smeerlapperij verspreiden zij op de momenten van hoogspanning, in de hoop de macht der georganiseerde mijnwerkers te breken, in de hoop, dat het de mijnwerkersorganisatie niet zou gelukken verdere inzinking van het welvaartspeil te voorkomen.

Dit is begrijpelijk, want niets liever zien de N.S.B.-bonzen dan een vertwijfelde massa, die uit armoede en gebrek

radeloos geworden, het oor wil lenen aan hun laster, die ontvankelijk is voor hun vuilspuiterij.

Met mijnwerkers, die denken en redeneren kunnen zij niets beginnen. Het belang van de N.S.B. is gelegen in ellende der mijnwerkers, niet in hun welvaart.

Mijnwerkers die in welvaart verkeren, kunnen zij niet exploiteren, wel mijnwerkers, die tengevolge van ontbering niet meer kunnen denken.

Vandaar hun pogingen in 1934 en 1935 aangewend, om de eenheid der arbeiders te breken, want het was het belang der N.S.B.-bonzen, dat de loonsverlagingen zouden doorgaan. Daardoor konden zij twee voordelen bereiken:

ten eerste, was het dan mogelijk op de vakverenigingsleiding te schelden en te lasteren;

ten tweede, zou de mijnwerkersbevolking, doordat zij in nog grotere ellende kwam te verkeren, beter ontvankelijk zijn geweest voor de laster en zich beter voor het karretje hebben laten spannen van de N.S.B.-bonzen, die hopen over de ellende van de massa de begeerde baantjes machtig te worden.

De vlieger is niet opgegaan! De vakverenigingsleiding deed meer dan ten volle haar plicht, tastbare resultaten werden bereikt, waarvan de mijnwerkers, de middenstand en ambtenaren hebben geprofiteerd en de N.S.B.-bonzen stonden daarbij met lege handen" (Bladz. 10—11).

.....,Echter iedereen weet, dat de N.S.B.-bonzen niet in staat zijn, om ten opzichte van deze eisen, iets goeds voor de mijnwerkers tot stand te brengen. En nog beter zijn zij zelf van hun onmacht in dit opzicht op de hoogte.

Daarom vragen wij nogmaals: „Wekken zij nu de mijnwerkers op, om zich met kracht achter deze eisen te stellen?”

Geen sprake van! In hun „Hou Zee”-manifest, hetwelk enigszins gewijzigd ook aan de mijnen is verspreid, noemen zij — na eerst te hebben betoogd, dat deze eisen reeds lang gesteld en verwezenlijkt hadden moeten zijn — „het een prachtig vuurwerk, hetwelk wij den mijnwerkers voortoveren” (Bladz. 12).

..... „En dit wensen de N.S.B.-bonzen niet, want de mijnwerkersbevolking moet radeloos blijven, omdat zij daardoor de beste kans maken, de begeerde baantjes machtig te worden. De mijnwerkers moeten armoede blijven lijden, dan zijn zij

makkelijker ontvankelijk voor de schone beloften, voor het prachtige vuurwerk hetwelk de N.S.B.-bonzen hun voor ogen stellen, teneinde de argeloze niet-denkende arbeiders voor hun wagen te spannen.

Het veroveren van de 40-urenweek bij vol weekloon kan slechts tot gevolg hebben een versterking van het vertrouwen der mijnwerkers in de Ned. Mijnwerkersbond en dit past de N.S.B.-bonzen en met hen tal van andere lieden niet.

Het is dan ook onbetwistbaar boerenbedrog, wanneer de N.S.B.-bonzen in „Hou Zee” schrijven, dat de eisen voor een 40-urenweek bij vol weekloon reeds lang gesteld en verwezenlijkt hadden moeten zijn.

Onbetwistbaar boerenbedrog, omdat de N.S.B.-baantjesjagers weten, zoals ieder arbeider die medeleeft het weet, dat de moderne arbeidersbeweging sedert jaren de verkorting van de arbeidsduur heeft aanbevolen en er ook, zoals in Frankrijk en België nog kort geleden het geval was, voor gestreden heeft. En de N.S.B.-bonzen weten ook, dat juist hun geldschieters het zijn, een aantal groot-kapitalisten, waarvoor zij moeten vechten en bij wie zij in dienst staan, die de invoering van een 40-urenweek met hand en tand bestrijden” (Blad. 13).

.... „Steeds hebben grote groepen mijnwerkers zich de vijanden van zichzelf getoond, zoals nu nog arbeiders doen, die achter de N.S.B.-bonzen aanlopen en mede brullen in het koor van hen, die te keer gaan tegen de moderne arbeidersbeweging en haar leiders. Deze sukkels zijn remmen voor de vooruitgang en verheffing der arbeidersklasse. Op hen komt mede neer de verantwoording, dat alles zo langzaam vordert. Insteede hun klasse te helpen, steunen zij hun doodsvijanden en lopen zij hun klassegenoten voor de voeten, die nu, nu het geëigende tijdstip is aangebroken, weder trachten een deel van de betrekkelijk betere gang van zaken in het mijnbedrijf deelachtig te worden” (Bladz. 13—14).

.... „Opnieuw stellen wij de vraag: „Wat deden de N.S.B.-bonzen voor de mijnwerkers?”

Het antwoord luidt: „Zij reden in luxe auto's en in mooie pakjes gestoken, met gepoetste kaplaarzen en leren riemen om het lijf door het land, om degenen, die de mijnwerkers en de arbeidersklasse in het algemeen in hun ellende terzijde stonden, te beledigen en ze aan de arbeiders als schavuiten voor te stellen.

De N.S.B.-bonzen leden geen gebrek en armoede, maar de uitgehongerde werkloze arbeiders, die zich in hun netten laten

verstrikken, mochten voor de dames en heren Hou-Zee-roepers, de honderdduizenden schandaalkrantjes verkopen en de massa-pamfletten verspreiden, die tegen hun klassegenoten gericht waren.

De mijnwerkers mochten voor hen wel in de misère blijven, dit vonden de N.S.B.-bonzen wel goed, kwam hun in de kraam te pas.

Ziehier de onbetwistbare waarheid omtrent de houding der N.S.B.-bonzen ten opzichte van onze actie voor een 40-uren-week bij vol weekloon" (Bladz. 14).

.....,Dit is hun hartewens, vandaar hun schimperij, vandaar hun leugen en bedrog in het pamflet afgedrukt. Geen verbetering voor de mijnwerkers, liever zien ze nog een nieuwe loonsverlaging komen. Dan komen de mijnwerkers in een toestand van razernij, dit is de toestand welke de N.S.B.-bonzen voor zich zelf en hun plannen begeren.

Immers zij zullen er wel met zorg voor oppassen, wanneer de mijnwerkers in zulk een positie zijn geraakt, hun naar waarheid te zeggen, dat zij, de N.S.B.-bonzen, dit alles hebben bevorderd, omdat zij daardoor de begeerde baantjes hopen machtig te worden.

Neen, dan zullen zij de mijnwerkers ophitsen tegen hun klassegenoten, tegen de bestuurders van de vakbond, die hun plicht hebben gedaan.

Zich zelf stellen zij dan voor, als de redders in de nood en vervolgens moeten de mijnwerkers zich voor hun zegenwagen spannen, om hen naar de vetste postjes te trekken welke in het land te vinden zijn.

Ziehier de grote tegenstelling tussen N.S.B.-bonzen en betaalde bestuurders van de vakbond.

Laatstgenoemde doen wat hun mogelijk is om de welvaart van de mijnwerkers op te voeren, want als deze in betere conditie komen, valt er met hen te praten over het lidmaatschap der organisatie, over vergroting van de machtspositie der arbeidersklasse.

De N.S.B.-bons moet het juist hebben van de ellende en armoede der arbeiders, want in ellende en armoede verkerende mijnwerkers zijn een goede prooi voor hem. En juist omdat de betaalde vakverenigingsbestuurder de welvaart voor den mijnwerker tracht te verhogen, juist daarom haat de N.S.B.-bons hem.

Juist daarom doet de N.S.B.-bons alles wat in zijn vermogen is, om den arbeider en thans den mijnwerker in het bijzonder, voor te spiegelen alsof de betaalde vakverenigingsbestuurder een parasiet is, die leeft, zeer ruim leeft van de offers, die de

arbeiders in de vorm van contributie moeten opbrengen.

Hij speculeert er daarbij op, dat de mijnwerker in het algemeen hem zal napraten en zich toch niet zal overtuigen van het feit, dat de N.S.B.-bons hem niets anders, dan laster, grof boerenbedrog en misleiding voorzet.

En angstvallig zorgt hij ervoor, den mijnwerker niet te vertellen, hoe de N.S.B.-bonzen met geld smijten en kunnen smijten, hoge salarissen oppikken, waarvoor zij niets anders hebben te doen, dan volksgenoten te belasteren en overal waar zij kans krijgen, het breekijzer te gebruiken". (Bladz. 15—16).

„HET SPEL DOORZIEN”.

„Steeds meer beginnen de arbeiders dit spel te doorzien!”
Inderdaad!

In Frankrijk en België hebben de arbeiders hiervan de bewijzen geleverd, aldaar hebben zij getoond hun vrijheid boven alles te stellen.

En in Spanje is het de arbeidersklasse, die met stromen bloed haar vrijheid tegen de fascistten verdedigt.

Daar trachten zij hun vakbond veilig te stellen en buiten het bereik te brengen van de aasgieren, die hun klauwen reeds uitstrekten naar hun arbeidersgebouwen en hun vakbondskassen.

Welnu, ook in ons vrije Nederland zullen de arbeiders het valse spel hetwelk de N.S.B.-bonzen met hen denken te spelen doorzien en zich schouderophalend van hen afwenden.

In onze benarde tijd, waarin het kapitalisme op zijn grondvesten wankelt en alles aangrijpt om maar staande te blijven en daarbij hulp verwacht van de N.S.B., in onze tijd kan alleen de doelbewuste arbeidersbeweging de toevlucht zijn voor de lijdende arbeidersklasse.

En het is deze doelbewuste arbeidersbeweging, die de arbeiders de weg wijst, die de middelen en wegen aangeeft met haar „Plan van de Arbeid” om weder welvaart te bereiken, om het werklozenmonster bij de keel te grijpen en te vernietigen.

Reeds veel hebben de arbeiders en de mijnwerkers in het bijzonder, voor zich bedorven, doordat zij steeds luisterden naar hen, die hen op een dwaalspoor brachten.

Wij vertrouwen, dat zij thans in de loop der jaren zullen hebben geleerd, dat de vrijmaking van de arbeid het werk van de arbeiders zelf moet zijn.

Geen dictator, geen kapitalist-steunpilaar van de N.S.B. zal voor hun de redding brengen.